

Kalejdoszkóp

„Nincs más haza, csak az anyanyelv”

Márai Sándor

KULTURÁLIS FOLYÓIRAT
XVII. / 7.

2018/7

CULTURAL JOURNAL
VOL. XVII / 7

416-596-0297
toms-place.com

190 Baldwin St.
Kensington Market

Just west of Spadina

M-W 10-6

Th-F 10-7

Sat 1-6

Sun 12-5

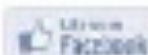
Tom's Place

Tom's Place and the Mihalik family have strong Hungarian roots but at the same time are very proud Canadians. Pictured above is Tom Mihalik, with his son Tom Jr., both ready to serve you at Tom's Place. Established in 1958, Tom's Place now offers the biggest selection of suits in North America, all at great prices.

Please visit Tom's Place, one of Toronto's leading retailers for designer men's and women's business apparel.

Conveniently located in Kensington Market.

Designer
Men's & Women's
Clothing for
Over 50 Years

facebook.com/TomsPlaceTO

Show your business to the community,
Get new customers, extend your business
with the help of Corvina Directory book.

**Be a part of the
high quality publication.**

Serving the community since 2006

14th edition
2018

416-638-3431
info@corvinadirectory.ca
www.corvinadirectory.ca

KAMPÁNYZÁRÓ VAGY ÉVADKEZDŐ?

Szavakba nem csomagolható KÖSZÖNET Varga Gabriellának, lapunk főmunkatársának, aki a Mátyás király emlékévé folyamán évfordulós ünneplésünket valóságos nándorfehérvári harangszóval adta tudtára a világnak. Hatalmas köszönet a Hús Plusz Kettők Csapata lelkes válaszáért, akik Gabi kihívására oly módon válaszoltak, hogy azzal és olvasóink szeretetével megalapozták az elkövetkezendő évtized(ek) folytatásának a lehetőségét. Íme, ami történt 2018-ban (idézet Varga Gabriella összefoglalójából):

„Kedves Hús Plusz Kettők Csapata!

Nyáron elkezdett, a húszéves Kalejdoszópot köszöntő kampányunk végéhez értünk.

Ha van türelmetek leveletem végigolvasni, kérlek, tegyék meg, a következőkben ugyanis a teljesség igényével összefoglalom mindazt, ami az elmúlt hónapokban történt - és hátha lesz benne olyan tartalmi elem is, amiről eddig nem volt tudomásotok!

Amikor elkezdtem a 20 db köszöntőírást összegyűjteni, több ígéretet is tettem a szerzőknek. Nézzük, mit, miért, és az ígéretek hogyan teljesültek!

1. Megígértem, hogy a köszöntőírásokat a fényképekkel felszerelve, megszerkesztve, betördelve színesben kinyomtatatom, a diplomadolgozatokhoz hasonlóan beköttem és egy példányban Dancs Rózsának a jubileumi gálán átadom. Ez szeptember 15-én Torontóban meg is történt... 2. Megígértem, hogy a végeredményt pdf-ben minden Szerző megkapja. Ez is megtörtént...

3. Megígértem, hogy a tördelt oldalakat fényképfájlok formájában a Facebook-on nyilvánossá teszem. Ez is megtörtént... 4. Megígértem, hogy az egyes írásokat Székelyföldtől Kanadáig más-más médiafelületeken egyenként megjelentetem, közkinccsé teszem. Ezt három ok miatt tartottam fontosnak: ahogy többen is megemlítették, a Kalejdoszóp közügy, nem Rózsa és Gyuri magánügye, tehát igenis a nyilvánosságra tartozik, hogy miként köszöntjük a jubiláló folyóiratot; az egyes köszöntőírások különböző helyeken való megjelentetésével méginkább ráirányul a figyelem a lapra; a szerzők,

TARTALOMJEGYZÉK

Szász István Tas: Adventi levél 2018	/2-4
Tamási Áron: Karácsonyi pásztorocskák	/5-6
Savanya István versek	/7
Csibi Balázs: Interjú a Kaláka együttesel	/8-9
Bánfalvi Laura: Születésnap látogatás	
Törőcsik Marinál	/10-12
Babits Mihály: Emlékezés gyermekem telekre	/12
Dancs Rózsa: Karácsony a betegmegőrzőben	/13-14
József Attila: Karácsony	/14
Horváth Gábor Miklós: Karácsony	/15-16
A huronok karácsonyi himnusza	/17
A Huron Carol	/18
Mészáros Margit: I. Kanadai Magyar Amatőr Színházi Fesztivál	/19
O. Henry: Háromkirályok ajándéka	/20-22
O. Henry: The gift of the Magi	/22-24
Bodnár Erika: 90 éves a Wellandi Magyarok Nagyasszonya Egyházközség	/25
Az én 56-om - Baka Károly	/26-28
Nemes Csilla: Új-Bojtorján koncert Montreálban	/28
Csibi Balázs: HuVAC kiállítás Torontóban	/29
Miklós Melánia: Jubileumot ünnepeltek a clevelandi regősök	/30
Radnai István írásai	/31
Bobó Bobitája melléklet	/32

A címlapon és a hátsó borítón, valamint a folyóiratban használt képek Molnár C. Pál (1894-1981) festőművész munkái, amelyeket a Molnár C. Pál Múterem - Múzeum igazgatójának, Csillag Pétenek az engedélyével mutathatunk be a Kalejdoszóp olvasóinak.

akik dolgoztak köszöntőik megírásával, megérdemlik, hogy munkájuk eredménye ne csupán egy példányban kerüljön két ember kezébe, hanem szélesebb közönségeket is elérjen, a folyamat húzódjon végig több hónap és öltön kampány jelleget. Örömmel számolhatok be arról, hogy szeptember és november között mind a 20 köszöntő napvilágot látott: 12-féle (!) médiafelületen jelent meg a 20 db írás!"

KALEJDOSZKÓP - KALEIDOSCOPE
ISSN 1480-5499

MEGJELENIK KÉTHAVONTA - PUBLISHED BIMONTHLY
Előfizetés - Subscription: CA\$75.00/year; Foreign: US\$85.00/year

Elnök - Telch György-George - President
Főszerkesztő - Telch-Dancs Rózsa - Editor-in-Chief
Főmunkatárs: Varga Gabriella

Munkatársak: Bácsalmási István, Csibi Balázs, Veszely Ferenc

122 Silas Hill Drive, Toronto, ON, M2J 2X9, Canada

Tel.: 647-979-4631; E-mail: rozsattelchdancs@gmail.com

Copyright © Kaleidoscope Heritage Club

A folyóiratot digitálisan archiválja az Országos Széchényi Könyvtár EPA adatbázisa: <http://epa.oszk.hu/01600/01658>

www.kalejdoszop.ca

A KALEJDOSZKÓP szó a Pallas Nagy Lexikona helyesírását követi

ADVENTI LEVÉL 2018.

Drága Barátaim!

Isten kegyelméből beléptem a kilencedik évtizedembe. Statisztikusok bíztatnak az átlagéletkor rohamos növekedésével. Én bíztatom magam kötelességemnek vélt teendőim időigényességével. Hátha a kegyelem révén marad idő bár egy részére annak, amit szeretnék örökül hagyni, s amit szerénytelenül reám háruló feladatnak képzelek.

Az ismét csak villámgyorsan elillant esztendő meghozta első nagy álmom beteljesülését, és ebben az évben elkészültem a szüleimtől átvett szolgálatot talán kiteljesítő nagy Hítel kötettel. A közel 3000 oldalnyi kéziratot egy nagy és két kisebb kiegészítő kötetbe foglalva sikerült kiadni. A „nagy könyv”, hiú ábrándjaim szerint, mint profán biblia állhat majd magyar értelmiségi családok asztalán, hogy fel-felütve – amint azt egykori szerzői kívánták – sok kérdésükre találjanak benne választ. Ezt próbáltam cikkről cikke, tanulmányról tanulmányra kiegészíteni mai gondolataimmal, hogy így további elmélkedésre serkentsem a mának szóló – nem egyszer – csodás üzenetek olvasóját.

Adventi levelet ezzel kezdeni furcsának tűnhet, de én ezt a Gondviseléstől kapott teendőnek tekintetem, s a sikert is csak ennek tulajdoníthatom. Ha valaki tapasztalta a „soli Deo gloria” igazát, akkor én most nagyon. Így aztán számomra nem furcsa, inkább adventi szép kötelesség ezzel indítani, sőt folytatni is, hiszen e pótolhatatlanul nagy nemzedék üzenetei most korszerűbbek, mint 80 éveknél előtte. S hogy ez így van, igyekszem eme 2018-as adventi levélen át is közvetíteni nektek. Úgy hiszem, nem tévedek abban, hogy nagy szükségében vagyunk az erőt adó és tisztán látni segítő üzeneteknek. Olyanok ezek, mintha égi lektorok kezén át értek volna a mába.

Nemzettudatunktól végletesen megfosztva, történelmünk talán legármányosabb veszedelme előtt állunk. A veszélyt sokszor hasonlítják Buda egykori ravasz „meglátogatásához”, de amennyiben sikerrel jár, most már nem remélhető annak vége. Sem százötven, sem annál is több év után, és az idő múlásával egyre kevésbé. Demográfiai háború közepén van az egykor keresztény kontinens, és védekezés helyett odadobja magát egy nagyobb terveihez szükséges lakosságcséret szervező erőnek.

A kolozsvári Hítel munkatársai akkor, a múlt század harmincas éveinek közepén, még nem sejtették a hogyan, de Európa öngyilkosságnak tagadhatatlan első jeleit ezek a nagyjaink éppen úgy, mint az anyaországban Németh László, észrevették és leírták.

Már a lap 1935. januári első számában Makkai Sándor református püspök ezeket írja:

„Az Európában halálraítélt magyar nemzet csakis akkor fellebbezheti meg és nyerheti meg pörét a jövődő ítélőszéke előtt, ha ő maga hű marad azokhoz az evangéliumi igazságokhoz, amelyekhez Európa hűtlen lett, és ő maga képviseli azokat mind a saját belső életének vezetésében, mind mindazokkal szemben kifele, akik létjogát kétségbe vonták, támadják és megsemmisítéssel fenyegetik. (...) A kicsi, a gyöngye, a szétszaggatott csak akkor remélhet, ha a legnagyobbat, a leghősiebbet, az egyedül egyesítőt, a nagygyá tevőt van batorsága vállalni.”

A Hítel vátesze, Albrecht Dezső így ír 1936-ban: „A magyarnak csak egy rokona van: Európa s ez a rokon sem akar tudni rólunk. (...)A magyarság Európa reménytelen szerelmese. Ami hibánk van, mind ebből a reménytelen szerelemből fakad: odadobtuk az életünket védelméért s ez volt a kisebb hiba, hiszen magunkat védtük elsősorban, de eldobtuk lelkünk sajátos, Keletről hozott értékeit csak hogy a Nyugathoz annál hasonlatosabbakká váljunk. Bennünk Európa túléli saját magát: mi még most is európai öntudatról, közösségi érzésről ábrándozunk, amikor már Európa nem akar tudni saját magáról sem.”

Ugye hihetetlennek tűnik, hogy ezt nyolcvan esztendeje írták le?

Ismét csak arra kell ráébrednünk, hogy már megszenvedett tapasztalatainkat használni kell. Nagy hiba „a múltat végképp eltörölni”, elfelejteni és mindent előlőről kezdeni, mint azt egyéni, családi sorsunkban is megfigyelhetjük a generációk vonatkozásában.

A történelmi sors hatalmas tapasztalattal sújtott s egyben ajándékozott meg minket. Trianon annak a neve. S bár örök átkától nem menekülhetünk, hiszen naponta beleütközünk következményeibe, mégis egyetlen lehetőségünk, hogy azt tanulsággá szűrve, a csakazértis megmaradás szolgálatába állítsuk. Mert már ezzel is megpróbálták letörölni a nemzetek diverzitásának színes térképéről, de nem sikerült nekik. Most azonban már nemcsak minket fenyeget ez a veszedelem, hanem az akkor magukat győztesnek képzelő szomszédjainkat is. Nem lehet nem gondolni arra, miszerint

Trianon átka most őket azzal sújtja, hogy nyereségük féltéséről menekülve a homogenizációs, xenofób vágy elhomályosítja látásukat, s nem mindnyájan veszik észre a védekezés egyetlen módját: a testvéri összefogást, a felesleges ködös célok mellőzésével.

Advent szólal meg ismét bennem. A reményteljes várakozás, az örökélet nekünk adott ígéretének megszületése, hogyan függhet össze ezzel a földi küzdelemmel? S akkor lelki szemem előtt feltűnnek a Nyugat üres templomai, a lignitbányászás miatt lerombolt Isten háza, az iszlámnak átadott vagy átadni javasolt ősi gótikus templomok. S persze, mint magyarnak, a budavári Nagyboldogasszony templom tornyán egykor diadalmasan ragyogó félhold.

A nemzethez tartozás nem jelent nacionalizmust a szó újabban csupán pejoratív értelmében, az internacionalizmus mai értelmezése sem az eredeti. A nemzettudat szükséges és nem mások ellen való, sőt másokért való is lehet. Ha van biodiverzitás és a tudomány eszközeivel próbáljuk védelmezni, miért kell az emberiség diverzitásának szükségességét, a természet törvényeit semmibe venni? Hogyan telepíthető az etióp hosszútávfutó a fókavadászok tájaira és fordítva? Még közös gyermekük is elveszti az évezredek alatt kialakult alkalmazkodóképességét, és az új körülmények között nem élhet teljes értékű életet, hát még ő maga.

De advent van. Igen, és mi, amikor a természet törvényei elleni lázadásra figyelmeztetünk, a teremtés törvényeiről beszélünk!

Ismét idéznék a Hitelből. Imre Lajos sorait a szerkesztőség hozza fel intelmünkre: „Az tartozik egy nemzethez, aki hitvallást tesz az életével arról, hogy az élete alapját képező isteni életparancsot annak

a nemzetnek a kebelében, körülményei és feladatai között akarja szolgálni és teljesíteni. Azt az internacionalizmust, amely ezt nem akarja a saját nemzete kebelében vállalni, meg kell vetni, mert ez a szellem nemcsak káros, de mivel az ember rendeltetésének a parancsát utasítja vissza, erkölcstelen is. Az emberi hivatástudattal szakított ilyen lelkek árvák. Gondtalanok, és éppen ezért károsak az emberi közösségben, mert közösségbontó hatást gyakorolnak. (...) az erkölcsi magatartásnak a kiépítésével kell új bevezetetlen bástyát állítanunk magyar voltunk számára. (...) ennek az erkölcsi magatartásnak a megvalósítása csak a teljes (totális) nemzettelében juthat teljesedésre.”

Ahhoz, hogy keresztény európai, magyar gyökereinkhez ismét képesek legyünk visszanyúlni, nemzettudatra van szükségünk. Ha adventi könyörgéseinkben valami fontos, akkor az isteni kegyelem megköszönése után ez legyen az egyik leghőbb kérésünk: Uram add vissza egykor volt nemzettudatunkat! Azt a tisztát, annak a magyarságnak a nemzettudatát, amelyik államot alkotva nem igaz, hogy a nemzetek börtöne volt, hanem sokkal inkább azok bölcsője, s aki ezt most nem hiszi, üljön le egy sarokba csendesen, és miután felmérte valós hibáinkat is, gondolja át a minket körülvevő népek igaz történetét. Meg a minket ért anakronisztikus vádatokat.

Egy népnek ez a tudata olyan, mint az egyes ember önérzete. Ezt gróf Mikó Imre már a XIX. században leírta. Hogyan lehetne önbecsülés nélkül előrelépni a jövőbe, s különösen egy ilyen jövőbe, melyben a tét a megmaradásunk.

Várákozunk, s mint annyiszor írtam, kétszeresen. Égi üdvöt magunknak és földi túlélést a nemzetnek. És e kettő esetünkben nem ellentétes egymással. A bibliai időkben is túlélésre várákozó, abban reménykedő népek éltek a világban, és közben egyénként is az égi könyörületben bíztak. S ha a kettő nem mondott ellent egymásnak, meg is maradtak.

Aztán természetesen, két lábon állva, újra megszólal a józan ész parancsa: segíts magadon, az Isten is megsegít. A Hitel szerkesztői erről így vélekedtek: „Mindennél bele kell kapni férfiasan a kerékbe, ki ahol éri: az élet nem elmélet s csak a két kéz erejével lehet alakítani. De nehogy összetévesszük ezt a cselekvésre való felszólítást a buta markosság dicséretével. Gondolkozni és cselekedni: egy legyen – csak ez, amit kívánunk”. Miközben azt is tudjuk, amit Németh László üzen: „Vagy a tízmilliónak kell tehát harminc milliót érnie, vagy a tízmillióra sincs szükség többet. A magyarság előtt egy választás van: meghalni vagy kovász

népnek lenni.” Aztán azonnal vigasztal és felelemel: „A keserű tapasztalatok, az ész sivár meggondolásai mögött van és megragadható egy másik valóság is, a lelki nemzet elpusztíthatatlan képe és örökkévaló értéke.” Szekfű Gyula pedig reménységét a fiatalokba helyezi, majd így szól lélekben és alkotásban is visszatérve Széchenyi István örök magyar programjához „reform és konzerválás, újítás és hagyomány szintéziséhez, a magyarabb magyarsághoz”. A főszerkesztő Albrecht Dezső ugyanakkor elsőnek mondja ki, hogy: „merjünk nagyok lenni!” Majd folytatja: „„Azt a kettős feladatot, hogy a legmagyarabb magyar és legemberibb ember legyen, földi impériummal nem rendelkezvén, a lélek, a jellem impériuma által valósíthatja meg.” A gondolatsort így zárja: „Igazi találkozásunkat az új, most születő magyar kultúra készíti elő és igazi közösségünk akkor lesz velük, ha az egységes, alkotó, magyar nemzeti lélek megszületik.” Az 1988-ban búvópatakként feltűnő budapesti Hitel alapító főszerkesztője, Csoóri Sándor – az elődök látomásait megerősítve – a lap húszéves évfordulóján hasonló tapasztalatáról ír: „Az 1956-os magyar forradalom, a Prágai Tavasz és a lengyelek szolidaritási mozgalma után szinte bizonyos voltam abban, hogy az elerőtlenedő nyugat-európai kultúrát a közép-európai kis népek konoksága és szenvedésterhe fogja majd megújítani. Eddig ez sajnos nem sikerült. Mondjuk Zrínyi Miklóssal együtt, hogy a »küzdelemhez nem kell remény«?” Vagy mégis! Hiszen karácsony éjszakáján ismét reánk köszönt a remény csodája. Csak rajtunk múlik, hogy üdvösségünket előre elnyerjük, de vajon nemzeti sorsunk lehet-e közömbös a keresztény ember számára? A mai európai és világ kontextusban keresztény ember nem viszonyulhat így a kontinens sorsához, amelyik egyben a kis nemzetek sorsát is meghatározza. Ezért nem igaz az a tétel, hogy a politikának a templom kapuin kívül kell maradnia. Lehetetlen kívánság. Aminek azonban mindenképpen kívül kell maradnia Isten házában kapuin, az a nemzetellenes neoliberais világból áradó gyűlölet viszonozása. Nem ez a dolgunk.

Végül Aradi Zsolt szerény, de határozott véleményét idézem: „(...) olyan magyar jövőt kell megtervezni és megvalósítani, amelyik megőrizve és betartva minden nemzetközi, sőt emberi és keresztényi normát is, térségünkben visszaszerzi demográfiai, szellemi és gazdasági fölényünket és befolyásunkat. A szó jó – másoknak nem ártó – értelmében”.

Ez hát a dolgunk, „és nem is kevés”! Nem kevés, mert amint azt az Írásban olvashatjuk, Jézus Krisztus nem azt ígérte, hogy besétálunk az üdvösségbe, hanem már

a bibliai időkben a mát és az előttünk állót idéző próbatételek eljövételét jósolta. De az Írás szerint azt is mondta, hogy ezek azok a próbatételek, amelyek lehetőséget adnak a tanúságtételre. Ugyanis, amit most magunknak jósolhatunk, az olyan időkről szól, amelyek bőséggel adnak majd alkalmat nekünk egyénileg és közösségeként is ilyen tanúságtételekre. Mert földi életünk – mai szóval élve – teszt is. Áldott adventet és boldog karácsonyt kívánok Nektek:

Tasi

Leányfalu, advent első vasárnapja előtt.

Dsida Jenő

Közeleg az emberfia

Tudom, hogy közeleg már a jó ember fia,
aki nem tőlem és nem tőled kap életet.
Néhány pásztornak, akik sohasem öltek
nyulat, nem hordoznak emberölő
szerszámot, megjelenik az angyal és
megjelenik a csillag és tele lesz dallal
a decemberi hegyoldal. Csak ránézünk a kisdre
és tudni fogjuk, hogy Ő az.
Eljönnek az acéltrösztök fejedelmei,
a petroleumbányák frakkos császárai
s könnyel a szemükben letérdelnek elé.
Mert Ő lesz, akinek legtisztább kék a szeme,
legerősebb lészen a karja és szelid arcáról ragyog
az örök építők acélos vidámsága.
Ő megmutatja minden vándornak az utat,
minden töprengőnek az igazságot, minden
haldoklónak az életet. Ő megmagyarazza
nekünk a gépek dalának igazi értelmét,
megmagyarazza és megáldja a fáradt költőt
legsajgóbb szavait és mosolyogni fog és kék
fehér galamb fog ülni a vállán kétfelől.
Ő nem ad országot nekünk, hanem otthont,
nem ad fegyvert, hanem kenyeret.
Ma még sirunk,
mert a mosolygás nem én vagyok.
Ma még sötét van,
mert nem jöttem világosságnak,
hanem hogy bizonyosságot tegyek a világosságról.
Már közeledik az éj, mely szüli a Hajnalt.
Eljön Ő, minden bizonnal eljön.

Tamási Áron

Karácsonyi pásztorocskák

A szabad tűzhelyen, a betlehemi majorban, hajladozik a tűz aranylángja. Csordapásztorok melegednek a tűznél, melynek a fénye átvilágít az időn, és emlékezni serkent engemet is.

Tizenhárom éves voltam, s vezére a zsenge pásztoroknak. Ezek a zsenge pásztorok mind korombéli fiúk voltak, akiket gondosan megválogatva vettünk fel a nyájba. Amikor a kör bezárult, kiosztottuk a szerepeket. Elsőnek vezért választottunk, aki majdan, karácsony este, a belső beköszöntőt is mondani fogja, mindama leányos háznál, ahova behatolunk. Aztán választottunk külső beköszöntőt, aki az ajtón kívül fog szólni, és hát meg is küzd azzal a másik nyájjal, amelyiket ott találnánk esetleg a háznál. Utána kijelöltük a tűzmestert, aki vezényli az üdvözlő puffantásokat; majd megválasztottuk az énekvivőt és a mókamestert, nemkülönben a nagymondót, aki mindenkit le fog torkolni, szükség esetén még lódítva is éktelenül.

S aztán tanulni kezdtünk.

Így készültünk a szent hadjáratra, a karácsonyi kántálásra, s vártuk a napot és tele lélekkel az estét, amikor aranyfényel felragyog a betlehemi csillag.

S végre a föld örömet kiáltott az égre, és az ég örömet kiáltott a földre.

Karácsony este lett.

Az áradó örömben úgy ringott a völgyben a falu, mint a békesség tava. S a tóban egybegyűlt a tizenkét zsenge pásztor, mint tizenkét aranyhal. Elindultunk kövér örömmel, s miközben úsztunk a patyolat estében, felzengett szívünkől az ének. Szállott az ének, és zengedezve hirdette, hogy a betlehemi hírmadár a mi falunkba is hullatott egy tollút. Hullatott egy tollút a kicsi nép ismeretlen falujába; és öröm nyugodott azon, ami hullt, és piros megemlékezés a szegények felől.

Így énekeltünk, s haladtunk lassan a falu között, a fehér holdvilágon; s miközben haladtunk, imitt és amott is felzengett az örömnóta, s úgy világított valahány ének az éjszakában, mint a pászortűz lobogása.

A falu is megbolydult egészen. Megbolydult, mert a reménység öröme szállotta meg az embereket, s kisöpörte szívükből az esztendő gondjait. Csak éneket termett a száj vagy jó szót. A vérből sem hullott indulat azon az este; hanem megnyugodva csörgedezett a vér, akár Betlehemben a patak, minek a vizéből szelíden ittak a

csordapásztorok gazdátlan juhait. A házak tetején a hó világított, bent a szobákban pedig szelíden a lámpa. S amikor valahonnét, úszva a holdvilágon, felhangzott az ének, leányocskák fürkészték az ablakon át, s úgy várták madaras szívvel a zengő sereget.

Megálltunk egy ház előtt, mely első volt a tervezetben. Lázár gazda lakott a házban, s volt neki egy lánya is, aki két bimbót a rózsabokorról már leszakított. Hát azon a kapun, örömhír énekszóval, bátran bévonultunk, s még fent az ereszen is, az ajtó előtt, énekeltünk. Amikor ezt sikeresen elfújtuk, hagyunk módosan egy kevés csendet, majd felcsendült a külső beköszöntő hangja, mondván a megkívánt harsány hangon:

Örülj és örvendezz, nemes házigazda:
Kigyúlt a világnak Betlehem csillagja.
Örülj és örvendezz, kedves háznak népe,
Hogy ide vezérelt a csillagnak fénye.

A csillag fénye szerencsés csendbe merült. Vagyis, bent a szobában, nem volt egy másik nyáj, amelyik belülről, valami elmés kérdéssel, rögtön megtámadott volna. Így aztán csak Lázár gazda szólt ki nekünk ünnepélyesen, mondván:

Jónál jobb hírt hoztok, halljuk valahányan:
Gyertek azért beljebb; akármilyen bátran.

S a szó végére meg is nyitotta nekünk az ajtót; s mi pedig egyenes cérnasorban, mint a vadlibácskák, bévonultunk az ünnepi szobába. Nekem mint belső beköszöntőnek, a sor fejénél kellett állanom, s állottam is mily szívesen! Katonás léptekkel elővezettem a sort, úgy annyira, hogy a sor végi pásztorocskák az ajtón belül még helyet vehessen. Akkor megvártam, hogy a léniát, ha valami hiba lenne benne, gyorsan kiigazítsák; s majd egy negyed fordulattal, egyszerre és valahányan, frontot vettünk pattanva a ház gazdája felé, ki a feleségével és a leányocskával ott állott várakozva. S abban a percben, amint a csizmácskánk szára megcsattant a fordulatban, jobb kézzel és villanó mozdulattal, levettük a fejünkről a kucsmát, s én pedig hangzatosan megszólaltam:

Ahol a nap felkél, ama tájról jöttünk,
Hírmondás kedviért nagy utakat tettünk.
Mert szólott egy csillag, éppen felkelőben,
Hogy gyorsan induljunk éjféli időben.

Napkelet országból így el is indultunk,
S ezen kedves házba hozott el az utunk.
Dicséretét zengjük Júda nemzetének,
Mert kinyílt virága Dávid vesszejének.

Származásunk felől sem hagyunk kétségben,
Vagyis bajban nőttünk, s tartós szegénységben;
S kik a juhnyáj után vénen vánszorognak,
Fiai vagyunk mi csordapásztoroknak.

Dehát ez voltunkat az Úr nem tekinté,
Hanem angyalával nékünk megjelenté,
Hogy földre lejöve világ megváltója,
Kinek a mi nyájunk igaz szószólója.
Ámen.

S erre az „ámenre”, de abban a pillantásban, puszkaporos piztolyával, a lábszára mellett a pádimentum felé, oly nagyot puffantott a tűzmester, hogy a lámpában a láng és a pironkodó kislány megriadt egyaránt. Mi pedig harsanva mondtuk a lövésre: Szent jó estét kívánunk!

Ezzel aztán a szertartás madara el is szállt. A sor megbomlott, mosolyra derültek a szemek és örömmre az arcok. Szíves szóval a gazda is biztatni kezdett minket, hogy vegyük közre az asztalt, s ülünk le. Köszöngettük a szíves szót, s mint nagyra becsült férfiak, ki-ki a megillető helyre le is ült. A kislány pedig, mint nyíló háziaszszony, kolbászt hozott az asztalra, s egy cserépfazékban töltött káposztát. A kolbász még cserszegett a forró zsírban, s rotyogott majdnem a káposzta is. Szokás szerint, s hogy az éték is csillapodjék még valamicskét, a gazda szilvapálinkát töltött, s a kisedd Jézusra köszöntötte, aki éppen akkor nagyon fázódott a barmok között.

Aztán enni kezdtünk.

S evés közben egyre jobban megeredt a szó, mely a betlehemi pusztáról lassankint hazarepült, s kezdett megtelni derúvel. Vagyis az ideje megjött a játéknak, melyet előre megbeszeltünk. Ránéztem hát a mókamesterre, s így szóltam:

- Messze van még az idő, amikor szakálla lesz.

- Kinek? - kérdezte a kislány.

- Aki ma született, annak - feleltem.

Tudván, hogy a Kisdetről beszélek, pírba borult a kislány arcocskája. Mi kedvesen nevtünk a rózsaszínű zúrzavaron, a mókamester pedig színre lépett, s így szólt:

- Hát én megelőztem az időt, hallják-e!

- No; s az hogy történt? - kérdezte a gazda.

A mókamester helyzetet vett, s kanyarítani kezdte a történetet, mondván:

- Hol van az a harcsafűrész, te legény? - kérdi apám a tegnapelőtt reggel. - A helyin van - mondom neki, mire apám szól ismét: - Hát ha a helyin van, akkor kondorítsd össze, mert megyünk s levágjuk azt a nagy fát a Csorgónál.

Itt megereszkedett egy kicsit a szóval, s folytatta:

- Hát mi el is mentünk, s egy óra alatt megérkeztünk, abban az irgalmatlan nagy hóban. Megkerültük a nagy fát, s a töviről széjjel pallottuk azt a rengeteg havat. Aztán térdre ereszkedtünk, s neki a fűrész a fának; s oly lelkünkéből húztuk, hogy a fa ágain reszketett a hó. Node, haladtunk is dicséretesen, mert egy félóra múlva, mint egy recsegő zuhatag, földre dőndült a fa. S a dőndülés után, ahogy a verejtéket le akarám vala törölni a homlokomról, hát odapillantottam a fa csonka törzsökére, de fel is akadt rögtön a szemem, mert a fatörzsök fehér lapján nem semmit láttam, hanem az elszomorodott Jézus szakállas fejét.

- Jaj, igazán?! - mondta a kislány, mire a mókamester még bizonykodott is, mondván:

- A béka a hitetlenek nyelvire rakja a tojásait, ha nem így volt.

Éppen tettük volna, hogy tünedezünk a nagy csodán, de akkor megszólalt a nagymondó:

- Aszemmi, hallják-e! Hanem János keresztapám a múlt héten egy vaddisznót lőtt, jó nagy vadkocát. Ott-hon neki is állott mindjárt, hogy felhasítja; s ahogy ott előttünk éppen felvágja vala a hasát, hát a hasadékból két vadmalac szökött elő.

- Jaj, csakugyan?! - mondta ismét a kislány.

- Bizony - fűzte tovább a nagymondó. - De keresztapámnak is volt esze bezzeg, mert hogy megjegyjeze azt a két vadmalacot, a fülit mindjárt behasította mind a kettőnek; s aztán elcsapta őket az erdőre, hogy majd jövőre meglője őket, mint kész disznókat, s jogos tulajdonait.

- Aj, beh okos volt! - ámult a kislány.

- Okos-okos - nézett a kislányra a mókamester. - De aki elbeszélte, az sem ingyen tette, mert igen nézi a maga fülit.

Megrebbent rögtön a kislány, s a két tenyerével letakarta mindjárt a két fület; s a két szeme pedig fényben röpdösött, mint két cseppecske madár. Mosolyogtunk is rajta, de szerettük is.

S kedvelt ő is minket, úgy emlékszem, mert elmenőben virágot tűzött a sapkáinkra. S mi azokban a virágos kucsmákban rázendítettünk egy új énekre; s a palyolat estében zengedezve haladván egy másik lányos ház felé, ragyogott nyilván a mi szemünk is, mint a betlehemi csillag.

Steve István Savanya

The Passage

I would do the will of fate
And fly just fly
As high as I can soar
And fear no tears of emptiness no more
I would sing the song of joy
And play the harp of rain

And fly just fly
On my earthly throws
And leave behind me all the hazy moans
I would paint the wall of saints
And build a shiny arch

And fly just fly
Beyond the sunset shore
And colour skies that angels have before
I would tell the tale of truth
And show the crimson light

And fly just fly
To where my youth gets old
And dream a dream that breaks the rusty mold.

Savanya István: **Odamennék**

Odamennék rétnék, ahol fények napoznak
Ott szeretnék virágokból subát varrni
Odavinném társam, ahol jónak adóznak
Ott imádnék puha rögre leborulni
Odamennék gyöngynek, ahol könnyek erednek
Ott találnék szétszaladó csillagokat
Odavinném szívem, ahol kezek merednek
Ott ölelnék néma arcra mosolyokat
Odamennék víznek, ahol erdők hervadnak
Ott itatnék elbágyadt jázminokat
Odamosnám titkom, ahol nem látnak vadnak
Ott nevelnék korhadt törzsből új ágakat
Odamennék szélnek, ahol hírt sohase kapnak
Ott zengetnék nyíló fülnek víg orgonát
Odaszállnék egyre, ahol szélalmok laknak
Ott örölnék lelkéből kélt friss balladát
Odamennék csendnek, ahol bűnökről vallanak
Ott koptatnék homlokokról kín csókokat
Odavágynék mindig, ahol még örülni hagynak
Ott perzselnék ronggyá vedlett híg bókokat

Chairs, Songs, Flowers and a Wind

Chairs fell from the sky
Thrones of vanished gods
Midnight drowned the lies
Of holy faced bigots
Songs fell to the ground
Wisdom turned to dust
Chaos swirled around
In hurricaning lust
Flowers of the sun
Ladders of the times
A new anthem is sung
In garden colored minds
The wind sails with the moon
Whistling lullabies
My voice will someday soon
Be waltzing with the stars

Lightweaver

I used to be a bent light
A gleam in teary eyes
The silence of an unborn song
Floating in the skies
I used to be a ghost whale
A Jonah-Ahab clown
The stained veil of a secret joy
The shyness of a dawn
I used to be a diary
A mute and humble vision
A dancing silk rose on a vine
A towering wordless mission
I used to be a garden
A ball of blooming fire
The whirlwind of a boundless life
A slow kiss of desire

Molnár C. Pál: A Szentcsalád

Csibi Balázs

Az ötvenéves sikertörténet - Torontóban járt a Kaláka együttes

Amerikai turnéja keretében a Kaláka együttes két koncertet is adott Torontóban. A Szüreti bál után ellátogattak a Szent Erzsébet Templomba is, ahol a 11 órakor kezdődő misén zenéltek, majd délután családi koncertet adtak. Az együttes tagjai meséltek arról, milyen érzés a diaszpórában élő magyaroknak zenélni és mi a lassan ötven éves együttes titka.

Egy évtized alatt is együttesek tűnnek el a zenei horizontról. A Kaláka története viszont már öt évtizede íródik. Mi a hosszan tartó siker titka?

Gryllus Dániel: Szerencsés dologban szövetkeztünk, verseket énekelünk. Maradandó értékeket mutatunk fel, és úgy látszik sikerült olyan közeget teremteni mögé, olyan zenei világot, ami sokak örömére szolgál.

Persze ez csak a tartalmi rész, mert ettől még abbahagyhattuk volna fél év után is. Az együttlét sosem azon múlik, hogy szakmailag hogy tudnak együtt dolgozni a tagok - ez az első percben kiderül. Azon múlik hogy tudnak emberileg megmaradni. Én azt hiszem ez a fennmaradás titka - na meg a sikeresség!

A legendák szerint az Andrássy útról indult minden...

Ez csak egy legenda. Ott találkoztunk Mikó Pistával egy sörözőben és megbeszéltük, hogy megalapítjuk a zenekart. De ezenkívül nem sok minden köt minket ahhoz a helyhez. Ha nagyon bölcsőt keresünk az együttesnek, az a Lórántffy Általános Iskola, amely ma már Kodály Zoltán nevét viseli. Oda jártunk valamennyien a Marci-bányi térre.

Már a kezdetekkor a gyermek közönséghez szóltak megzenésített verseikkel?

Gryllus Vilmos: Tudatosan mindig írtunk gyermekdalokat: a Börönd Ödönt, a Tengerecki Pált. Nem feltétlenül gyermekdalnak szántuk, mi is jót mulattunk rajta. Egyetemisták voltunk és a hasonszórú közönséghez akartunk szólni. Ez az infantilizmusunk része volt, az csak később jött, hogy csináljunk egy gyerekműsort, mikor Levente

Péterrel és Döbrentei Ildikóval találkoztunk. Akkor válogattuk ki a repertoárunkból azokat a dalokat, amelyeket gyerekeknek lehet játszani, és csináltunk egy közös műsort. Onnantól kezdve játszik a Kaláka kifejezetten gyerekeknek. Ez 1976 körül lehetett.

Becze Gábor: Az első években nem volt kifejezetten megcélzott korosztály. Ha volt, akkor az a saját korosztályunk, ők voltak az első közönségünk. Meg az igény az előadásunkra: ezt nem mi keltettük fel. Művelődési házak, cégek kerestek meg minket, hogy gyereknapkor menjünk el koncertezni. Ez hozzájárult, hogy kezdtük komolyan venni a zenélést.

Gryllus Vilmos: De a felnőtt vonal is megmaradt, sőt nagyon gyakran össze is keveredik. Vannak családi koncertek, amikor hol egy ilyet - hol egy olyat játszunk el. Attól függ, mennyire kell éppen lecsillapítani a gyerekeket. Ez mindig az adott pillanat döntése. Itt Torontóban is a koncerten volt 150 felnőtt és 50 gyerek. Nyilván nem lehet rendes gyermekkoncertet tartani és felnőttműsort sem, össze kell keverni a két dolgot, de ez nekünk már a vérünkben van.

Becze Gábor: A verséneklés egy nagyon régi dolog. Berzsenyi vagy Tinódi Lantos idejében is énekeltek a verseket, ezt mi csak felújítottuk. Most egyre többen jönnek oda egy-egy koncert után, hogy „általatosok tanultuk meg a verseket”. Sokkal könnyebb a verstanulás, ha dallamra memorizáljuk. A torontói közönség-

ből is mondták, hogy Kaláka dalokkal tanultak verseket. Ebből is következhet a sikeresség. Akik fontosnak érzik, megveszik a lemezeinket és tanítják a gyerekeiket.

Gryllus Vilmos: Sok visszajelzésből tudjuk, hogy ezeknek a verseknek nagyon jó anyanyelv megtartó hatása és ereje van. Ha beszélni nem is mindegyikük beszél is magyarul ezeket a dalokat könnyedén tudják énekelni.

A diaszpórába kifejezetten fontos, hogy az asszimiláció veszélyében élő gyerekek halljanak magyar verseket, dalokat - ezáltal ismereteik és nyelvtudásuk is bővüljön.

Gryllus Dániel: Ez nyilván családonként változik. Mi voltunk többször úgy turnézni, hogy privát szállást kapunk, ahol szinte a belefolytunk a család életébe. Tudjuk, hogy amikor átjön a szomszéd gyerek, akkor vele angolul fognak beszélni. Játszani már angolul játszanak, mert az iskolában-óvodában azt használják. A szülőkkel még sok esetben magyarul beszélnek. A zenében nem gondolkoznak azon, hogy milyen nyelven énekeljék, úgy éneklük, ahogy van.

A torontói koncerten Kányádi Sándortól is számos megzenésített költeményt hallhattunk. A költőhöz fűződő barátságuk honnan eredt?

Egy atyai, jó barátságnak mondhatnám. Gyászba fordult át, de szép emlék... Ha bármikor berezgül az emberben, hogy Sándor bácsi már nincs közöttünk, a másik pillanatban már mosolyog és arra emlékszik, hogy miket mondott, mit mondana most. Nekünk nagyon eleven volt a kapcsolatunk. A 80-as évek elejétől datálódik, akkor kezdtük írni a dalokat. Az első igazi gyereklemezen, a Pelikánon volt három Kányádi vers. Mikor az első dél-amerikai utunkra készültünk, akkor kaptunk Sándor bácsitól egy ciklust, hogy milyen zenét vihetnénk oda vissza abból, amit ő hozott onnan, mint ihlető forrás. Ilyen volt például a Dél keresztje című vers is.

Volt olyan, hogy utaztunk együtt, hallgattuk a meséit, voltunk Székelyföldön, Svédországban vagy Oroszországban. Ő nagyon beszédes volt, óriási élmény volt vele együtt utazni. Ezek az ajánlások, külön ajándékok. Mikor 80 éves születésnapját ünnepelte, együtt

voltunk Székelyföldön. Megmutatta a helyet, ahol a papája sírja van. Kicsit mosolyogva azt mondta: „na majd itt fogtok énekelni...” - hát énekelünk.

50 év! Hogyan ünnepelik meg ezt az évfordulót?

Összeállítottam egy éves tervet, amiből reméljük minden megvalósul, de úgyis alakul majd. Az a bizonyos Andrassy úti sörözőben találkozás novemberben volt. Az első próbán megcsináltunk pár számot és decemberben már be is mutatkoztunk. Azt választottuk, hogy jubileumi évadot szervezünk, nemcsak egy koncertet. Vannak számunkra fontos események, például az adventi koncertünk a Marczibányi téren, vagy a betlehemes előadásaink Erdélyben.

Januárban lesz 80 éves Kis Anna, általunk nagyrabecsült költőnő. Összehívjuk azokat a zenekarokat, akik dolgoztak együtt Annával és a Vígadóban adunk egy közös nagykoncertet. Ady halálának a századik évfordulójáról is szeretnénk majd megemlékezni. Sándor bácsinak kilencvenedik születésnapja lenne májusban, arra szeretnénk koncertet szervezni Kolozsváron és Budapesten is.

Tervezünk egy lemezt is, amin éppen itt Torontóban is dolgozunk. Ennek Őszi rigódal lesz a címe, Áprily Lajos verse nyomán. A madarokhoz amúgyis sok kötődésünk van. Muzsikáló madárház, Pelikán, Madáretető - ilyen lemezeink vannak.

A diaszpóra közösségbe is tervezünk utat, Dél-Amerikába, ahova már negyedszer térünk majd vissza. Sok barátunk van Argentínában és Brazíliában. A jubileumi nagykoncert pedig 2019. november 30.-án, a Mü-Pában lesz.

(fotók: Kralovánszky Balázs)

Bánfalvi Laura

„Néha játszottam jól is” Születésnap látogatás Törőcsik Marinál

Két és fél óra az út. A Nemzetitől indulunk. Nálunk az öltözőkulcsának ezüstbe öntött mása, rajta a felirat:

Törőcsik Mari öltözője, Nemzeti Színház, 1212. Egy levél az ügyelőtől, színművészektől, egy fotó a társulattól, egy album a szerepeiből, és persze az elmaradhatatlan sárga rózsákból álló virágcsokor.

Egy éve láttuk utoljára, a kórházi ágyán, reménykedtünk, hogy felgyógyul, és hazamehet. És ő hazament Velembe, a kedvenc diófájához, ahol legtöbbször imádott férjével, Maár Gyulával üldögélt. „El kell jönnöd egyszer!” - mondta. Akartam. Dokumentumfilmet is. Róla, Vasziljevéről, Az öreg halász és a tengerről. De valahogy elmaradt a velemi forgatás. Életem egyik meghatározó élménye volt a 80. születésnapja, és a vele töltött délután. Interjúk sorjázta egymás után, és ő csak mesélt és mesélt, türelemmel. Ő úgy tudja mondani, hogy nem lehet rá nem figyelni. Jelenléte van. Mari sosem késett. A nagy színész sosem késik. Ritka ma már ez az alázat, méltóság el.

A GPS rossz helyre visz minket, így az erdő felől, földúton érkezünk a kis faluba, dobog a szívem, vajon hogy van? Ildikó, a személyi titkára jön elénk, és mosolyog. Vajon a többiek fejében mi járhat? Vidnyánszky Attila kezében virágcsokor, a fotósunk izgul, mindig izgult, mikor Marit fotózta. Nem szereti, ha fotózzák. „Nem tartom magam szépnek! Csak a szerepfotókat szeretem” - mondogatja mindig. A Mari. Legyen akár a Nemzeti Színházban, Beregszászban, szobaszínházban, filmvászonon vagy Velemben: jelenség.

Még Velembe menet kiderül, hogy elküldött egy újságíró, mert ránk várt, a Nemzeti Színház küldöttségére, az ő igazgatójára. Ildikó köszönt minket, mutatja az utat, őt követi Attila a sárga rózsacsokorral, majd Eöri Szabó Zsolt a fotós, Marcsi a művészeti titkár és én. Mindenki meg van illetődve, beérünk a házba, Attila köszönti Marit a 83. születésnapján, gyönyörű fotók készülnek.

Istenem, de jól néz ki! – gondolom magamban, és megnyugszom. Szépen felöltözött, az elmaradhatatlan szemüvege van rajta – ez öltöztet! – szokta mondani. Fehér ing, fekete zakó. Kifejezetten jól néz ki. Mari 14 kilót hízott a kórház óta, amiben rengeteg munkája van Ildikónak.

Leülünk a kanapéra, Mari rákérdez a belgrádi turnéra, felkészült. „A Körhintát és a Bánk bánt játsszuk” – avatja be Attila. „A Körhintát Mari születésnapján.” És közben átadja neki az MMA fődíját, amit Mari betegsége miatt ő vett át, és egy éve őrizget. „Díjat kaptam?” – csodálkozik. „Úristen, ha belegondolok, hogy milyen díjakat kaptam. Életműdíjat, de volt, hogy le sem írták az újságok, hogy éppen mit kaptam...” – emlékezik.

„Azért leírták, tudtuk, hogy volt ez a díj” – teszi hozzá Attila. „A társulat is köszönt téged mindenféle kedvességekkel. Tavaly a „műszaktól” kaptál fotót, idén az egész társulattól. Dobos Gabi, a kedvenc ügyelőd írt neked levelet, és Udvaros Dorottya is írt néhány sort. Készítettük neked egy kicsi fényképalbumot, ami elfér a kezvedben, és tudod lapozgatni. A színházban játszott összes előadásodról van benne fotó. És itt van az öltöződ kulcsa, ezüstből, hogy örökké nálad legyen. Ez nyitja az öltöződet. – Marcsi a művészeti titkár sorolja az ajándékokat, a születésnapos pedig az ő igazgatójához fordul.

„Jelen pillanatban nem tudok innen felállni. Ha nem fognak, és elengednek, akkor zuhanok. Az orvosok megtiltották, hogy bemenjek a Nemzeti Színházba, mert egyensúlyzavaram vannak. Nem léphetek színpadra” – kezdi, majd rögtön felteszi a kérdést. „Ha megszűnik a „zuhanás”, akkor tisztelt igazgató úr, visszavesz a Nemzeti Színházba? Ha jobban leszek, és felhívom magát telefonon azzal, hogy: Mehetek? S ha azt mondja, hogy „Jöhet!”, az lesz egy szép nap, ha megélem!

„Humoránál van, Mari!” – nyugtázza Attila. Mari pedig folytatja. „Mindig jólesik, ha meglátogatnak. Merre jártak mostanában, igazgató úr? - kérdi. Attila pedig mesél. „A Krokodilust játszottuk Moszkvában, A MHAT-ban. (A Moszkvai Művész Színház – a szerk.). „A MHAT-ban” – ismétli meg Mari. – Az nagyon nagy dolog! Jó dolog ám Moszkvában játszani. Sikerük volt?” „Szép sikerünk volt” – feleli Attila. „Oda nem hívnak meg akárkit!” - dicséri Mari. „Büszke is vagyok rá!” – vágja rá az igazgató.

Közben Ildikó bekukkant a konyhából, egy szál rózsával a kezében. „A születésnapodra hozták, Mari!” Az ünnepelt mesél az udvarlóiról, a Cannes-i hódolójáról, a Bodrogi Gyulával töltött boldog kilenc évről, Tordy Gézáról, akivel három évet élt, és a férjének tekintett, a híres rendező barátról Anatolij Vasziljevéről és persze imádott férjéről, Maár Gyuláról. „Tudja, sokszor rám tör a magány, legutóbb Maár Gyula miatt, egyszerűen nem tudtam fel fogni, hogy meghalt a férjem. Nagyon hiányzik nekem! És a színház is hiányzik. A film nem, csak a színház: hogy

rohángáljak a folyosókon, és az emberek! Én soha nem tudtam irigykedni, s úgy gondoltam, ezért a tulajdonságomért mindenki szeretett. Azok a folyosók! Szeretek rosszkedni! A szívem szakad meg magukért!” – teszi hozzá, majd dedikálja egy rajongó könyvét. Hihetetlen ereje van, hiába bénult a keze, lerajzolja a T betűt és végül egy aláírás is kerekedik. Nézi a fotókat, a társulattól, látszik, hogy boldog, s attól, hogy ott vagyunk, egyre inkább felderül az arca. Bár egyikünk sem szereti az Unicumot, végül mindenki koccint vele a születésnapjára, ő persze jócskán felvizezve kapja, csak jelképesen. Udvaros Dorottya üdvözli a levélben, azt írja: nélküled nincs büféhangulat! - szólal meg Marcsi. A Nemzet Színésznője felnevet. „Istenem! Mennyit beszéltem ész nélkül!” „Mari egy enciklopédia, egy színháztörténelmi korszak!” - nyugtázza Attila, aztán belekezd. „Emlékszik, amikor Beregszászban próbáltuk a Szarvassá változott fiút, jött egy osztály, és az egyik gyerek felkiáltott: Tanárnő, itt van Jászai Mari!” Felcsattan az összetéveszthetetlen Töröcsik-nevetés, majd Attila folytatja. „Nekem megadatott, hogy legalább egyszer dolgoztunk együtt a Szarvasban (Szarvassá változott fiú – a szerző), aztán megcsináltuk belőle a filmet. Van közös élményünk, s ezért is hálás vagyok a sorsnak. És arra emlékszik, amikor Gyulán egyszer csak megállt a hátam mögött, és elkezdte verni a cipőjével a hátamat? Azt hittem, napszúrást kapott, és haza kell kísérni Marit. De azt mondta, hogy jól van, és akinek papuccsal, cipővel veri a hátát, az már valaki! „Akit szeretek, azt seggbe rúgom vagy megveregetem” – kuncog tovább Mari, mi pedig isszuk a szavait. Egyszerűen nem lehet nem figyelni rá. „Vágyom a színpadra!” – ismétli újra.

Közben ránézek az órára, megállapítom, hogy több mint két órája vagyunk Velemben, pedig Ildikó 40 percet jószolt. A beszélgetés egyre elmélyültebb, mindenki érzékenyen figyel.

„Az ember beleszeret a színházba, s attól szabadulni nem lehet” – teszi hozzá Attila. „Néha játszottam jól is” – állapítja meg Mari. „Ez szerényen volt mondva” – szól az igazgató. „Szeretnék még élni” – sóhajt a Nemzet Színésznője. Majd Attila egy vallomással folytatja. „Életemben akkor izgultam a legjobban, amikor megkért, hogy mutassam meg a Szarvassá változott fiú filmet az Urániában rendezett bemutató előtt. Emlékszik? Megnéztük együtt, én végig Marit néztem, kíváncsi voltam, hogyan reagál, mit fog mondani. Vagy feláll, kimegy? A végén azt mondta: Attila, szép filmet csinált. Ez nekem felért egy díjjal!” „Ez nagy dicséret tőlem. 140-160 filmet forgattam, engem ünnepeltek Cannes-ban, Moszkvában” – közli az ünnepelet. „... és Magyarországon, s ez a legfontosabb, hogy itthon is szeretik” – fejezi be a mondatot Attila.

Ildikó közben Mari mellé telepszik, mi körül üljük őt, majd közösen mesélik, hogy ma is sokan látogatják a művésznőt. Érkeznek az Alföldről, Ausztriából, sőt Németországból is. Bekopognak, hogy láthassák Törőcsik Marit. Közben Zsolt folyamatosan fényképez, Mari néha rápillant az ajándékokra, de Ildikó megnyugtatta, ha majd mi elmegyünk, szépen, sorjában ők újra megnézik azokat. Azt is elmeséli, hogy Marival minden nap sétálnak, tornáznak, szókirakót is vásárolt, és rejtvényt fejtenek, hogy karban tartsák Mari memóriáját. Hihetetlen, amit ez a lány tesz, gondolom magamban. Majd eszembe jut a legendás diófa, Maár Gyula és Pilinszky, hogy milyen emlékeket őrizhetnek a velemi ház falai.

Elrepült az idő, és ő még mindig nem dobott ki minket. Pedig Mari aztán szól, ha menni kell. De most boldog. Mindenki boldog, senki sem mozdul. Pedig Attilának már rég próbálnia kellene Pesten, de ez most nem számít. Csaknem három óra után Ildikó szól, hogy mehetünk, és megbeszéljük, hogy máskor is jövünk.

Persze senki sem térhet vissza Pestre anélkül, hogy ne látna Mari kedvenc diófáját és a híres padot. Egyenként adózunk a látványnak, és a hely szellemének. Az eltelt három óra élményeivel töltekezve indulunk vissza a Nemzeti Színházba. És Mari velünk marad.

(forrás: Nemzeti Most - A Nemzeti Színház magazinja, fotók: Eöri Szabó Zsolt)

Babits Mihály

Emlékezés gyermek telekre

Telek jutnak eszembe, telek,
régi, kemény, csillagos telek,
murijárom szép falusi utcák,
deres bajsok s nagy piros fülek.
Parasztszagu éjféli misék,
mennyi sülyedt, jámbor semmiség,
nagykendőbe bagyulált cselédek,
cukorbundás házak, tejes ég.
Bocsmód, még mint egész csöpp gyerek,
Pesten is átbujtam egy telet.
Csillagok és lámpák kavargtak,
félelmes volt a sok emelet.
Nappal kezdődtek az éjszakák,
csilingelt és bűgött a világ,
cicázott az ablakok visszfénye:
Mikulás ment a hátsó gangon át.
Később, kisvárosi zsúrokon,
mikor összejött a sok rokon,
lányokat kellett hazakisérni
s én hallgattam az egész uton.
De másnap, mint röpülő-cipős
Merkur, versre lengtem a csipős
ködben a magányos jégen - mit ma
nemcsak lábam, de szívem se győz.
Ó teleim, gyermek telek!
mily bolondul elfeledtelek.
Úgy megfakultatok, mint a gyöngy ha
nem ringatja eleven meleg.
Némelyik már, mint egy szertehullt
láncnak szeme, halkan elgurult...
Pedig amint fogy-fogy a jövő, dő,
egyre-egyre drágább lesz a múlt.

Molnár C. Pál: Madonna

Dancs Rózsa

Karácsony a betegmegőrzőben

Az öregasszony hetek óta nem szólalt meg. Az advent úgy köszöntött rá, hogy már a kanalat sem volt képes a szájához emelni. Nem elég, hogy nincs erő a kezében, méltatlankodott a lánya, még a hangját is elveszítette. Sőt, napról napra zsugorodott, mumizálódott. Olyan, mint egy pislogó majom, kuncogott a kamaszlány-unoka, a szép Ildikó, és többé nem volt hajlandó nagyanyja felé nézni.

A többi unoka sem nyitotta rá az ajtót, amióta lesztek a falról az öregasszony kedvenc képét. Nászajándékba kapta annak idején magától a festőtől, Gyárfás Jenőtől. Az volt a címe, hogy Disznóvágás.

Akkor még az ablak előtt üldögélt, langyos őszutót csivített a vörösbegycsapat, miközben a gránátalmafa ágait a szorgoskodó mókusokkal versenyt váltogatta. Szerette ezt az évszakot. Kdallamot játszott a gramofon, mint most a rádió. Vele szülte a lányait, Annát és Verát, vele is nevelte őket, de most egyedül van. Kívül maradt minden családi körön. Fiatalok. Más világot élnek, amelybe nem kell az öreg... Hála Istennek, egészséges még, nem szorul egyikre sem.

Egy ilyen gondolatmenet szakadt meg a festmény robajos kisajátításával. Nem kérték, nem magyarázkodott az idősebb lány, Anna sem, csupán felé vetette a szót: Anyának minek ez a kép? Ide nem jön be senki, nálam mindenki láthatja. És durván becsapta az ajtót maga mögött, mert idegesítette az anyja szemében sikoltozó kétségbeesés. Ekkor némult el végérvényesen az öregasszony. Biztosan valami szélüvés érte az anyádat, véleményezte a dolgot Anna férje, talán orvoshoz kellene vinned.

Majd elviszem, csak ne nyaggass, azonnal elviszem, mihelyt egy kis időt tudok szakítani rá, de most más dolgom van... Lassan már pelenkázni is kellett az öreget, etetni, mosdatni... egyre nagyobb nyűg lett a két leánya nyakán. És Anna is, Vera is éjszakákon át imádkoztak, hogy karácsonyra szabadítsa meg őket a Fennvaló az anyjuktól, mert szép családi összejövotelt szeretnének szervezni, sok ajándékkal, vidámsággal. De Istennek más dolga volt, nem rájuk figyelt. Meglehet, kíváncsi volt, hogy miért is küldi le egyszülött fiát a földre. Az is érdekelhette talán, hogy a csillagszórók fényében meg lehet-e különböztetni a barmot az embertől, a bölcsőt a koporsótól. Isten tehát másfelé nézett és egymásra hagyta a családot.

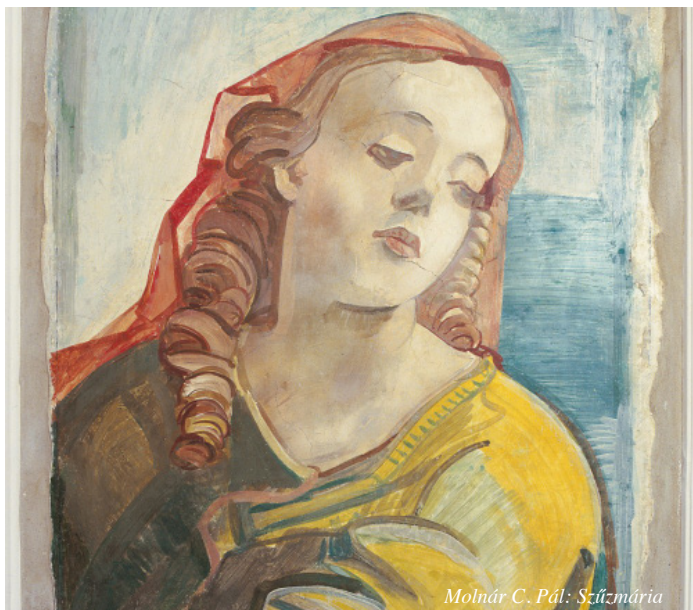
A család pedig ideges volt, és beadták az élő múmiát a betegmegőrzőbe. Csak az ünnepekre, magyarázta Anna és Vera a szomszédoknak, akik a mentőautó után bámultak. A kis pocegér, sóhajtott fel megkönynyebbülten Ildikó, és arra gondolt, hogy az öregasszony szobáját mindjárt kiutaltatja magának, ahol majd összebújhat Öcsivel. De előbb újrafestik, hogy ne emlékeztessen semmi nagyira. És adventi hangulatában az anyjához simult.

A kórház karácsony táján minden épkézláb beteget haza szokott küldeni. Olykor még olyant is, akit az orvos szívesebben tartana bent az ügyeleteseke szemelőtt, de a család ragaszkodik az együttléthez. A három éves Gizellát senki sem akarta hazavinni. Árvaházi kislány volt, születése óta oda tartozott. Az anyja autóbaleset áldozata lett, de a kórházban még sikerült megmenteni a kisbabát, akiről aztán kiderült, hogy gyógyíthatatlan szívzavarai vannak. A balesetért az apa volt a felelős, aki nemcsak ittasan vezetett, hanem kokainfogyasztó is volt. Ez derült ki a rendőrség jelentéséből. A kábítószer közvetlen eredménye ennek a gyönyörű gyermeknek a rosszul működő szíve lett, közvetve pedig árvaságának az okozója. Rövidre szabott életkét idegenek között éldegélte, soha nem érezve az édesanyai szó meleg simogatását. Játékot sem kapott senkitől, nem tanították beszélni, énekelni. Árva volt, s méghozzá beteg is. A többi gyermek kezdettől furcsállotta a baba lilás körmöcskéit, az arca sápadtságától feltűnően elütő lila ajkát, és ahogy totyogni kezdett, már bántalmazták is, mert más volt, mint ők. Pedig szeretett közéjük vegyülni. Hancúrozás közben lett rosszul, és a kórházba került. Ettől kezdve a betegmegőrzőben élt. De ott jobban szerette, mint az árvaházban, mert a doktor bácsi minden nap rámosolygott, leült az ágyára, meghallgatta a szívét, és gyakran hozott neki cukorkát, csokoládét, narancsot. Az orvosságot utálta, de lenyelte mindig, mert a nővérke megdicsérte érte. Még éjfélkor sem sírt, pedig első álmából ébresztették a keserű lével. Jó kislány volt és beteg kicsi szíve tele hálával a kedves mosolyokért. Nyolc ágy volt a kórteremben, de csak ketten maradtak az ünnepekre: Gizella és az aszott öregasszony. Gizella már akkor megnézte új szobatársát, amikor behozták, délután is odasandított, de a becsukott szemek nem nyíltak rá. Élettelennek tűnt egészen, a vacsorát is csak nagy nyűggel tudta bekanalazni az ápolónő.

Gizella is ott állt a művelet alatt, csacsogott, örvendezett, mert dús pelyhekben hullott odakint a hó. Ha az ablak előtt álló székre kapaszkodott, látta, hogy egy-egy szomszédos házban már ég a gyertya... Az esti vizitet szokatlanul korán tartották, és a doktor bácsi egy hajas babát hozott neki. A nővérke pedig egy nagy zacskó szaloncukrot és két piros almát. Szenteste volt. Gizella lázas kék szemében szinte lobogott a boldogság. Az ágyban maga mellé fektette a babát, de így nem látta, ezért felültette az éjjeliszekrényre, és cukorkáival körberakta. Világoskék ruha volt a babán, a haja olyan pontosan, mint a Gizelláé. Lenzínű. Aztán, hogy határtalan örömét megossa, az öregasszony ágyához szaladt és megrázta a karját. Néni, ne aludj, mondta, de a néni nem nyitotta ki a szemét. A kislány pár szem szaloncukrot a kezébe tett, s mivel azok kihulltak az erőtlen tenyérből, megpróbálta összecukni a sovány ujjakat. Nem sikerült, de a cukorkát ott hagyta a takarón. Visszaszaladt a babájához, bámulta, simogatta, és egyre jobban kimerült. Lámpaoltáskor már ragadt le a szeme.

És akkor, ott a hófényű, csendes szobában megmozdult az öreg kéz. Lemotozta a vékony aranyláncot a nyakából, feltartotta, hogy a kinti fény megcsillanjon rajta. Mosolyogva, szinte kamaszos gyorsasággal lelépett az ágyról, és mint egy fürge gyík, a kis Gizellához suhant. A láncot rátette a kislány csuklójára. Háromszor teker-te meg, hogy meg is maradjon a szírom súlyú kicsi kézen, aztán gyorsan bebújt az alvó gyermek mellé. Gizella a hozzásimuló test melegétől felocsúdott. Boldog csodálkozással átölelte az öregasszonyt, és felsóhajtott: Mama...

Molnár C. Pál: Szt. Mária

József Attila

Karácsony

Legalább húsz fok hideg van,
szelek és emberek énekelnek,
a lombok meghaltak, de született egy ember,
meleg magvető hitünkről
komolyan gondolkodnak a földek,
az uccák biztos szerelemmel
siető szíveket vezetnek,
csak a szomorú szeretet latolgatja,
hogy jó most, ahol nem vágtak ablakot,
fa nélkül is befűl az emberektől
de hová teszik majd a muskátlikat?
Fölöttünk csengőn, tisztán énekel az ég
s az újszülött rügyező ágakkal
lángot rak a fázó homlokok mögé.

KANADAI / AMERIKAI MAGYARSÁG

1949 óta szolgálja a nyugatra szakadt magyar közösséget.

Elismerten, a nyugati világ legnagyobb példányszámban megjelenő magyar hetilapja. Megjelenik minden szerdán délelőtt, és még aznap olvashatják, akik megvásárolják a torontói magyar üzletekben. Előfizetés \$75 egy évre vagy \$40 félévre, postázással. A legfrissebb magyarországi, nemzetközi és sport híreket foglalja össze lapunk minden politikai elhajlás nélkül, mint a múltban. A Magyarországon hirdető több ezer olvasóhoz szólhatnak! Olvassa, hirdessen és rendelje meg a mindenki által szeretett Kékujságot!

A legjobban informált magyar a Magyarországot olvassa!

Published by: Canadian Hungarian Media non Profit Corp.
747 St. Clair Ave. W. #103.
Toronto, ON M6C 4A4 Canada
Telefon: 416-656-8361, Fax: 416-651-2442

Kiadó: Aykler Béla

Főszerkesztő: Susan Papp

Felelős Szerkesztő: Dr Tanka László

Szerkesztő: Balás Róbert

Számítógépes szerkesztő: Horváth Zsolt

Web: www.kanadaimagysag.ca

E-mail: info@kanadaimagysag.ca

Reméljük továbbra is szolgálhatjuk a magyarságot a nyugat legnagyobb számú hetilapjával.

Horváth Gábor Miklós

Karácsony

Harminckilencszer csapódott be az ócska ajtó mögötte, harminckilencedik alkalommal ripakodott rá a felesége:

- Lódulj már a fenyőért, Béni, mert nem lesz karácsony!

„Ejnye, de csúnyán tudod ezt te kárálni, Juli” - állt meg a függőfolyosón zavartan Béni, s két fáradt szem a szemközi ablakokra meredt, titokban nem nevetik-e a szomszéd gyerekek megint. „Talán már nem olyan erős a hangja, mint a kezdet kezdetén volt” - gondolta, és ez valamennyire megnyugtatta. Határozottan összébb akarta rántani nadrágszíját, holott azt már hónapok óta elhagyta.

Harmincnyolcszor indult ugyanígy útnak, s ma először ámult el rajta, hogy Juli úgy lökdösi ki az ajtón, mint az ismeretlen, filléres vendéget szokás záróra után. „Juli mindig tudja, mit akar, tán még azt is, hogy én mit akarok. Ennyi az egész.” Nadrágja zsebében mégis erősen nyomta hüvelykével a mutatóujja hegyét – fontos dolgokon gyerekkorától így gondolkodott.

A borharapó előtt ijedten hagyta abba ezt a furcsa foglalatosságot. Mintha egy gyujtóbomba kápráztató fénye változtatta volna meg az egész világot. „Sohasem állhattam a nagydarab, erőszakos nőket.” Első rémületében egyáltalán nem volt biztos benne, hogy valami úton-módon Juli megsejthette-e ezt a borzalmas gondolatot.

Remegő térdekkel óvakodott a borozóba. A lépcsőn megbotlott, egy asztalba próbált kapaszkodni, de keze a kibillentett fröccsön megcsúszott.

- A francba! - bődülte az ital gazdája, egy elfuserált vízilabda-játékos.

Béni sápadtan tápázkodott fel a földről. Nem érzekelte a veszélyt, lázasan az elgurult pénze után kutatott. A hatalmas pólós ültében Béni bokájába rúgott. Néhány kamasz artikulálatlan hangon nyeríteni kezdett.

Környéken lakó vendégek vették pártfogásba, akik időtlen idők óta ismerték Bénit. Csakhamar egy asztalnál ült, előtte bor, hamutartóba gyűjtve a marék szétgurult pénz, s asztaltársai tátott szájjal a szavait figyelték. Bénit annyira felzaklatták gondolatai és a korábbi események, hogy zabolálatlan törtek elő mindenfajta sérelmei, soha meg nem fogalmazott, kusza

érzése. Juli, „az asszony” volt természetesen vádbeszéde főbűnöse. Béni sohasem mondott Juliról semmit, legszívesebben arra a kérdésre sem felelt senkinek, ha udvariasságból hogyléte felől érdeklődtek. Most, megmagyarázhatatlanul jólesett mégis mindazt részletesen elmondania, amit eddig titkolt a férfiak előtt.

Több üres pohár árulkodott arról, hogy az asztalnál kitűnően érezte magát mindenki. Amint Béni Juli rossz természetét, kínos szokásait és hibáit ecsetelte, egymásba feketedett, hájas combjairól mesélt, a hangulat egyre emelkedett. Ám Bénit nemcsak a bor, a saját hangja is részegítette. - Féltem Julitól – hadonászott a poharával izgatottan –, félelemből vettem feleségül. Féltem, hogy kicsinál. Azt mondta, vele kell élnem. Sőt egyszer azt is mondta: „Vigyázz, mert nekem mindenhová elér a kezem” - és úgy nézett rám, hogy megfagyott a vér az ereimben. Ez már több volt a soknál. Az asztal majd' felborult. A férfi egyszerre kezdett berzenkedni valamennyiükben. A Bénire zúduló ösztűz után a környék korelnöke jegyezte meg:

- Beszari egy alak vagy, Béni, ha nem tanítod meg végre kesztyűbe dudálni!

Erre aztán ismét lehetett koccintani! Szép sorjában nagyszerű, asszonycsont-ropogtató események taglalásába fogtak. Ha úgy érezték, némelyik nem a kellő mértékben kapta meg ősi jussát, kifundáltak róla még színesebb történeteket.

Bénit kimondhatatlanul bántotta, hogy többé nem folytatható az ő igaz kesergője. Hosszan nézett üres poharába, de tölteni nem volt kedve. Talán senki sem vette észre, hogy kitámolygott a borozóból.

Ki akarta nevetetni Julit? Aztán megoldhatatlan helyzetbe tolatott észrevétlenül. Nem értették, hogyan is érthették volna, hogy a félelem egyszerűen beépült az életébe!

- Juli nem dudál kesztyűbe – motyogta Béni az utcán. - Ha ismernék Julit, ha elmondhattam volna, Julinál ezt élő ember meg nem kockáztathatja! Kíváncsi lennék rá, melyik merne megjelenni fenyőfa nélkül Juli előtt.

A gondolat már a végtelenbe röppent, a kéz viszont még kétségbeesve turkálta át a télikabát minden zeg-zugát. Egy halom pénz maradt a kocsmá asztalán. Ördög tudja, elég lesz-e a favásárláshoz, amennyit most talált!

- Mekkora nézne Juli, ha nem vinnék haza fenyőt.

Fogvacogtató idő volt, de ez a képzelet-szülte arc, akár egy deci jóféle rum, kellemesen, belülről melegített. A fenyőárus csöpögő orral, dühösen kínálta portékáját. Béni sietve fizetett, s még mielőtt összeköthették volna a fenyő terebélyes ágait, vállára emelte, s útnak eredt. A borozóban már új vendégek koccintottak. A hamutartókban pedig nem volt egyéb, mint gyufa, elgyűrt cigarettásdoboz, megszámlálhatatlan csikk és egy véres papírzsebkendő.

Béni keserves ábrázattal fordult a pult felé. Egy deci rum már nem futja a maradék pénzből.

- Ne szórakozz az a rohadt gazzal! - csapott az asztalra egy szemüveges úr, mert nem győzte igazgatni különböző poharait Béni játékos gallyai előtt.

- A kandúrszarnak hozta ide! - rikácsolta egy vasorrú bába, aki söprűvel a kezében egy-két üres korsót lökött a mosogató vizébe.

Béni nem egészen értette, hogy irgalmatlan terhével hogyan keveredett egy nagy tömeg kellős közepébe.

Jónéhány lépésre a borozótól sikerült leltárt készítenie: télikabátja, de még az inge gombjai is leszakadtak, mellényét eltépték, puha bőrkucsmáját elhajtotta valaki. A sok-sok túlevél arcát, mellét, karjait kaszabolta kíméletlenül össze. A fa friss gallyai letörtek, legde-rekabb ágai gyászosan csüngtek. Béni azt hitte, az izadtságot, pedig a könnyeit törölte.

Sokáig toporgott a fa körül. Mi lenne, ha egy kapu alatt felejténé? Felviszi a második emeletre, de a lakásba nem állítja be! „Megmondom Julinak, hogy marhaság, hogy nincs értelme.”

Amennyire csak a fa engedte, hazáig szaporázta lépteit. Az utolsó lépcsőn kimerülten rogyott le.

- Juli nem egyezik bele.

Alighogy ezt kimondta, a fenyőt eszelősen tépni, húzni, rángatni kezdte.

- Mostmár nem tehet mást! - nézett pár perc múlva a fenyőfának csúfságból sem nevezhető roncsra. Tenyere vastagon ragacsos és fekete volt a gyantától és a fásáros törzsétől.

- Mostmár mást nem tehet – zihálta Béni, és szorosan a fal mellett, minden erejét összeszedve az utolsó lépcsőre ereszkedett. Az ablakokban egyre-másra – távoli, színes kis égítetek – karácsonyfaizzók gyúltak. Velőig hatoló szél támadt, aztán váratlanul kavarogni, tekerregni, vonaglani kezdett százmillió hópehely. Béni a halott fenyőre nézett. „Egy dallal kezdődött minden.”

Homlokát a falnak szorította, szemét összezárta, kezét a kabátja zsebébe mélyesztette. „Fenyőgallyas kis Jézuska...” Igen! Szája egyszerre kiszáradt, szemébe szúrós, égető, kegyetlen fájdalom állt, mint akit máglya perzsel. „Fenyőgallyas kis Jézuska, lelkünk drága gyöngye, a szeretet fehér szárnyán, szállj, siess a földre...”

Ma ötvenhat éve, hogy édesanyjával utoljára énekelt! Miért csak most jut eszébe? És most miért? Mindig énekelni kellett volna? Minden karácsonykor százszor, ezerszer, tízezerszer? Béni mosolyogva, kisfiús igyekezettel próbálta felidézni a teljes szöveget, de az első két sornál már nem jutott tovább. A többi valahogy elmaradt, elkészült, eltűnt örökre valahol messze, más országban, a szülei temetőjében.

Horváth Gábor Miklós

falt

angyalruhába öltözött medvebocsok álltak fenyőággal azon az abroszon aminek kivehetetlen foltja mindig nagy fejtörést okozott a családfőnek mikor melyik tállal tányérral pohárral tüntesse el szépen mintha ott se volna

a foltos abrosz lecserélhetetlen volt karácsony egy évben egyszer van a három gyerekre pedig folyamatosan akadt vásárolni való ami a családi költségvetésbe nem volt betervezve még az ünnepi abroszon maradt hát a folt

a legkisebb fiúnak ez a foltos rongy jelentette a karácsonyt az ünnepi vacsorát a rokonság látogatását a csillagszórós dalolás szép estéket ami most a lomtalanítók számára kitett hagyaték romjait takarta el

akik annál az asztalnál vacsoráztak mind meghaltak már milyen jelentéktelen kérdés hogy tudtak-e az abrosz foltjáról vagy sem az őszes úr mégis szemérmesen mintha csak az apjának segített volna ráhajtotta a foltra az abrosz sarkát

A kanadai bennszülöttek - A Huronok karácsonyi himnusza

A huron indiánok (ismeretes a Wyandot megnevezésük is) észak-amerikai bennszülöttek, akik eredetileg közép-Ontario területén laktak. A „vaddisznó feje” jelentése huron kifejezés az Ási francia eredetű hure szóval azonos. A franciáktól függetlenül, a huronok szigetlakóknak, illetőleg félsziget lakóinak nevezték magukat, mivel birodalmukat, Huroniát három oldalról víz határolta. A fehér emberek felbukkanása előtt a büszke huron nemzetség kb. negyvenezer lélekszámú volt. A franciák megjelenésekor, az 1600-as évek elején, a négy fő huron csoport még konföderációban élt, mintegy húsz falut lakva. A falvak közül kettő a mai Quebec és Montreal helyén terült el. Minden falu viszonylagos autonómiát élvezett, saját kormányképviseléssel...

A huron nemzetséget alkotó törzsek mindegyikének megvolt a saját múltja, hagyománya és öröksége. A nemzet altörzsekre oszlott, amelyeket klánoknak neveztek. A huronok legelső ismert hazája az Ontario-tó, a Georgian-öböl és a St. Lawrence folyó völgye közötti terület volt. Úgy is mondhatjuk, hogy fénykorában ennek a népnek a birodalmát keleten a Niagara-folyó, Nyugaton a St. Claire-folyó és -tó, délen pedig az Erie-tó határolta. Évszázadokon át békésen éltek ezen a felségterületen, ám a háborúskodások és az 1640-es, az európaiak által behozott járvány a nemzetet annyira megtizedelte, hogy alig tízezren maradtak. Az említett háborúkat kibékíthetetlen ellenségeikkel, az Iroquois indiánokkal vívták hosszú időn át, mígnem elvesztették ősi földjeiket, és 1650-ben menekülésre kényszerültek. Akkor szakadtak két ágra: az egyik csoport Quebec felé húzódott, a nagyobbik pedig az amerikai Ohio völgyben talált otthonra. A leszármazottaik Kansasban és Oklahomában rezervációkban élnek a mai napig.

A huronok istenhívők voltak, hittek egy magasabb rendű szellemi erőben... 1615-ben Ferences (Franciscan) misszionáriusok kezdték el hittérítő munkájukat a huronok körében, ám kezdetben nem értek el sikereket. 1626-ban azonban, miután egy ismeretlen járvány elpusztította Huronia lakosságának egy hatalmas tömegét, a jezsuiták intenzív missziója meghozta gyümölcsét. A huronok a mártírhalált halt (Iroquois indiánok ölték meg 1649-ben) és később szentté avatott Father de Brebeuf, aki ismerte ezt a világot, így festett hiteles képet róla:

„Huronia nem nagy. Legnagyobb távolságai három-négy nap alatt bejárhatók. Csodálatosan szép és nagyjából sík terület. Nagyszámú gyönyörű tó veszi körül és szabdalja fel... Van itt vagy húsz falu, ahol harmincezer körül laknak, mind ugyanazt a nyelvet beszélik (ez nem nehéz, ha van az embernek egy oktatója). Ennek a jellegzetessége, hogy megkülönbözteti a nemeket, a számokat, a személyeket és a módokat.”

Egy másik helyen a huronok kedvességéről, barátságos magatartásáról tudósít:

„Lakhatsz akárhol, ahol akarsz, mivel ez a nép bárkivel rendkívül vendégszerető, nem úgy, mint a többi indián törzs. Addig maradhatsz körükben, ameddig jól esik, kedvesen bánnak veled. Amikor távozol, nem kell mondanod egyebet, mint Ho! Ho! Ho! vagy egy szívből jövő köszönömöt.”

A jezsuita prédikátorok a huronok között otthonosan viselkedtek, velük éltek, megtanulták a nyelvüket, jegyzeteket készítettek róluk, olykor akár nyírfakéregre is, amelyek ma felbecsülhetetlen értékű dokumentumok. Különösen nagy jelentőségű Father de Brebeuf Huron Kapcsolatok című munkája. Ő és társai fordították le a legelső indián nyelven írott szöveget, a Huron Bibliát is. Father de Brebeuf 1643-ban írta meg a Huron karácsonyi éneket, amelynek indián címe „Jesou Ahatonhia” – Jézus megszületett.

The Wyandot people or wendat, also called Huron, are indigenous peoples of North America. They traditionally spoke the Wyandot language, an Iroquoian language. By the 15th century, the pre-contact Wyandots settled in the area of the north shore of present-day Lake Ontario, before migrating to Georgian Bay. Later in that location they first encountered the French explorer Samuel de Champlain in 1615.

The „Huron Carol” (or „Twas in the Moon of Wintertime”) is a Canadian Christmas hymn (Canada’s oldest Christmas song), written probably in 1642 by Jean de Brébeuf, a Jesuit missionary at Sainte-Marie among the Hurons in Canada. Brébeuf wrote the lyrics in the native language of the Huron/Wendat people; the song’s original Huron title is „Jesous Ahatonhia” („Jesus, he is born”).

The Huron Carol

(Twas in the Moon of Wintertime)

Within a lodge of broken bark
The tender Babe was found,
A ragged robe of rabbit skin
Enwrapp'd His beauty round;
But as the hunter braves drew nigh,
The angel song rang loud and high...
"Jesus your King is born, Jesus is born,
In excelsis gloria."

The earliest moon of wintertime
Is not so round and fair
As was the ring of glory
On the helpless infant there.
The chiefs from far before him knelt
With gifts of fox and beaver pelt.
"Jesus your King is born, Jesus is born,
In excelsis gloria."

O children of the forest free,
O sons of Manitou,
The Holy Child of earth and heaven
Is born today for you.
Come kneel before the radiant
Boy Who brings you beauty, peace and joy.
"Jesus your King is born, Jesus is born,
In excelsis gloria."

The 1926 English version by Jesse Edgar Middleton

Képek forrása: Internet

Huron karácsonyi himnusz

Első téli holdtölte volt,
Minden madár elment,
De urunk Gitchi Manitou
Egy angyalkórust rendelt;
Csillagoknál fényesebbek,
A vadászoknak zsoldárt zengtek:
Refrén: Jézus megszületett, Jézus király,
Dicsőség az egeknek.
Faháncsból épült kunyhóban
Ráleltek a babára,
Egy szakadt nyúl bőrdarab
Borult szépen reája;
Az angyalkar hangosabb lett,
Ahogy a vadásznép közelgett:
Refrén: Jézus megszületett, Jézus király,
Dicsőség az egeknek.
Legelső téli holdtöltekor
A Hold is sápadtabb lett,
Mint ama glória-kör,
Mi a kisedet fölött fénylett.
A sok törzsfőnök letérdelt
S elé prémeiket terített.
Jézus megszületett, Jézus király,
Dicsőség az egeknek.
Ó, szabad erdő gyermekei,
Ó, Manitou nemzetsége,
A Föld s a Menny szent Szülöttjét
Ma értetek küldte.
A Fiú elé hadd térdeljünk,
Örömünk ő, békénk, üdvünk:
Jézus megszületett, Jézus király,
Dicsőség az egeknek.

Fordította: Dancs Rózsa, 2010

Mészáros Margit

I. Kanadai Magyar Amatőr Színházi Fesztivál

Varázslatos élményben volt része azoknak, aki ellátogattak 2018. november 23-25-én a Vancouveri Magyar Kulturális Egyesület épületében rendezett I. Kanadai Magyar Amatőr Színházak Fesztiváljára. Lázás készülődés előzte meg az eseményt, melyet Szenthe Anna, a Magyar Diaszpóra Tanács kanadai elnöke szponzorált. A házigazda szerepét a Vancouveri Magyar Színház vállalta, annak minden anyagi, logisztikai és személyi vonzatával együtt, sok-sok önkéntes bevonásával. Nagy örömeinkre szolgált, hogy vendégül láthattuk Magyarországról Pozsgay Zsolt író, rendezőt, Zámbori Soma és Molnár Gyöngyi színművészeket, valamint az Edmontoni Magyar Színház illetve a Calgary Petőfi Színház tagjait. A vendégek utaztatását, szállását a Kanadai Magyar Kulturális Tanács támogatta, ezenkívül hozzájárultak még anyagilag a rendezvény sikeréhez a calgaryi és a vancouveri magyar házak valamint a vancouveri magyar rádió (Magyar Híd).

A fesztivál minden reggel 9 órakor kezdődött és az esti előadással, illetve az utolsó napi gálával ért véget. A délelőtti műhelymunkával teltek, ahol a magyarországi vendégek szakmai vezetésével gyakorolhattuk a színpadi mozgást, beszédtechnikát, koncentrációt, egymásra figyelést és egy kicsit betekintheztünk a rendezés, drámaelmélet, színháztudomány világába. A foglalkozások rendkívül jó hangulatban zajlottak, sokat nevtünk, sírtunk attól függően, hogy éppen helyzetkomikumot vagy drámát próbáltunk improvizálni a situációs gyakorlatokon.

Ezek a foglalkozásokon remek alkalom kínálkozott arra is, hogy jobban megismerjük egymást és szembe-
süljünk a saját határainkkal, erősségeinkkel, gyengeségeinkkel. Por Gabriella, a Vancouveri Magyar Színház igazgatója kifejezte az iránti igényét, hogy a kanadai amatőr színházaknak továbbra is szüksége van szakmai iránymutatásra a magyarországi színészek, rendezők részéről, hiszen a jövő közönségét építjük, és ez valamennyiünk érdeke. Szenthe Anna és még többen is javasolták, hogy érdemes folytatni a fesztivált, meg kell ragadni a pályázati lehetőségeket, hogy a jövőben hagyományt teremtsünk a Kanadai Magyar Amatőr Színházak Fesztiváljának (KAMASZ).

Az Edmontoni Magyar Színház a Szeretóm, a testőr című vígjátékát mutatta be, Molnár Ferenc, 1912-ben írt – eredetileg 3 felvonásos – műve alapján. Merész vállalkozás volt egy múlt század eleji millióben játszódó történetet a mai kor emberéhez közel vinni, ráadásul humoros formában. Egy felvonásba belesűríteni nem lehet mindazt a molnári zsenialitást, ahogyan belelát a színészvilág titkaiba – miközben a saját drámáját írja meg – de még így is élvezhető darab született.

A párizsi Rothschild című komédia is egy múlt század eleji történethez nyúl, mely Lakatos László tollából származik. A Calgary Petőfi Színház más technikát mutatott be, sűgő nélkül, fülhallgatóval oldották meg a szöveget. Itt már érződött a színpadi gyakorlat, hiszen több éve működteti a színházat alapítója és egyben a darab rendezője, László József. Harmadikként a Vancouveri Magyar Színház lépett színpadra. Békés Pál: A női partórség szeme láttára című komédiájával fergeteges színházi hangulatot teremtettek, méltán kiérdemelve a hazai közönség és a vendégek elismerését. A gálavacsorán meglepetésben is volt része a színészeknek, mert Pozsgai Zsolt, Zámbori Soma, Molnár Gyöngyi díjakat is osztottak ki. A legjobb férfi alakítás díja Szabó Ottót illette a vak szomszéd megformálásért, a legjobb női alakítás díját Hirsch Ilona kapta Grósz néniért. Különdíjjal jutalmazták Szigeti Dávidot a fordító megszemélyesítésért. Végül a legjobb rendezői díjat Molnár László vitte el. Valamennyi résztvevőnek jár az elismerés és a köszönet, hiszen valamennyien a szabadidejükből, önkéntesen végzik ezt a missziót. Számunkra a színház mellett, hogy távlatokat nyit, örömet, kikapcsolódást nyújt, lehetőséget ad a teremtsre, önkifejezésre, közösségépítésre...

(részlet a beszámolóból)

(fotó: Szenthe Anna)

O. Henry

Háromkirályok ajándéka

Egy dollár nyolcvanhét cent. Ez minden vagyona. És ebből is hatvan cent csupa pennyben. Egy- meg két-pennynként rakosgatta félre, úgyhogy már rettegett tőle a fűszeres, a zöldséges meg a hentes, ha belépett a boltba – neki meg égett az arca szégyenében, mert érezte, hogy magukban fukarnak tartják a kicsinyes alkudozása miatt. Della háromszor is megszámlálta. Egy dollár nyolcvanhét cent. És holnap karácsony napja. Most már világos, nem tehet egyebet, mint hogy lehuppan a kopott díványra, és jól kibőgi magát. Della ezt valóban meg is tette. Ami azt a filozófiai megállapítást váltja ki az emberből, hogy az élet csak zokogásból, szipogásból meg mosolygásból áll, de főként szipogásból.

Míg a ház asszonya a zokogás első stádiumából fokozatosan a másodikba csendesül, nézzünk körül az otthonában. Bútorozott szoba, heti bére nyolc dollár. Koldustanyának éppen nem mondható, de a kolduskataszteren dolgozó közegek bizony könnyen rásüt-hetnék ezt a minősítést. Lent a lépcsőházban van egy levélszekrény, amelybe nem fér be a levél, egy vil-lanycsengő, amelyből a látogató egyetlen hangot sem bír kicsikarni, valamint egy névjegy a következő névvel: „Mr. James Dillingham Young”.

A Dillingham név kiírása még a jómódnak abból az idejéből származik, amikor viselőjének heti harminc dollár volt a fizetése. Most, hogy jövedelme húsz dol-lárra zsugorodott, a Dillingham név betűi is annyira elmosódtak, mintha feltett szándékuk volna, hogy egyetlen szerény és igénytelen D-vé húzódjanak össze. Amikor azonban Mr. James Dillingham Young haza-jön, és belép a lakásba, Mrs. Dillingham Young, a fele-sége, akit Della néven már bemutattunk az olvasónak, csak Jimnek szólítja, és a nyakába borul. Ez pedig igen jó dolog. Della kibőgte magát, aztán a púderpamaccsal eltüntette arcáról a sírás nyomait. Az ablakhoz állt, és szomorúan kitekintett; a kilátás egy szürke macskára nyílt: a macska a szürke udvar szürke fala alatt sétált. Holnap lesz karácsony napja, s neki összesen 1,87 dollárja van Jim ajándékára. Hónapok óta félrerak minden pennyt, s ez az eredmény. Heti húsz dollárból nem futja sokra. A kiadások nagyobbak, mint számí-totta. Ez örökösen így van. 1,87 dollárja van mindösz-sze, ennyiből vehet Jimnek ajándékot. Az ő Jimjének. Pedig hány boldog órát töltött azzal, hogy kitervelte, mi szépet vegyen neki. Valami finom, különleges,

igazán értékes holmit – ami egy icipicit méltó a meg-tiszteltetésre, hogy Jim tulajdona legyen. A szoba két ablaka között volt egy állótükör. Az olvasó talán látott már állótükröt nyolcdolláros bútorozott szobákban. Ha egy nagyon sovány s igen fürge mozgású személy nézi benne hosszanti irányú csíkos, gyors egymásu-tánban megjelenő tükörképét, többé-kevésbé pontos fogalmat alkothat magának a külsejéről. Minthogy Della karcsú volt, megtanulta, hogyan kell megnéznie magát a tükörben.

Egyszer csak elperdült az ablaktól, s a tükör elé állt. A szeme ugyan ragyogott, de az arca húsz másodperc leforgása alatt egészen elszíntelenedett. Gyors mozdu-latokkal kibontotta a haját a tükör előtt, s teljes hosz-szában leengedte.

James Dillingham Youngéknak összesen két kincsük volt: roppant büszkék voltak rájuk mind a ketten. Az egyik: Jim aranyórája, amely még az apjától maradt rá. Ő is az apjától örökölte. A másik Della haja. Ha Sába királynőjének történetesen a szellőztetőaknával szemben volna a lakosztálya, holtbiztos, hogy Della hajmosás után az ablakon lógná ki a haját, csakis azért, hogy lepipálja Őfelsége ékszereit. S ha Salamon király lenne náluk a házmester, s kincsei az alagsorban lennének felhalmozva. Jim mindig megnézné az órá-ját, valahányszor elmenne mellette, csakis azért, hogy az öreg a szakállát tépje irigységében.

Mint mondtam, Della leeresztette gyönyörű haját: tér-den alul ért csillogó, hullámozó, rőt barna hajzuhatag, s mint valami palást, beburkolta egész alakját. Aztán gyorsan, idegesen megint feltűzte fürtjeit. A keze köz-ben tétozva megállt egy percre, s egy-két könny-csepp gördült le a szeméből a kopott piros szőnyegre. Magára kapta elnyűtt barna kabátját, feltette a régi bar-na kalapját. Perdült egyet, s a szeme még mindig csil-logott, amikor kiröppent az ajtón, s lefutott a lépcsőn, ki az utcára. Meg sem állt, míg egy cégtábla elé nem ért, amelyen ez volt látható: „Madame Sofronie. Ven-déghaj nagy választékban.” Della felrohant az emelet-re, majd pihegve megállt, hogy összeszedje az erejét. A Madame magas, sápadt, rideg asszony volt, külseje rácáfolt szép nevére.

– Megveszi a hajamat? – kérdezte Della.

– Attól függ – mondta az asszony. – Vegye le a kalap-ját, hadd látom, milyen.

Della vállán leomlott a barna hajzuhatag.

– Húsz dollár – mondta az asszony, szakértő mozdu-lattal megemelve a nehéz fürtöket.

– Adja ide a pénzt, de gyorsan – mondta Della. Rózsaszín lepkeszárnyon repült el a következő két óra. Della végigjárta az áruházakat. Ajándékot keresett Jimnek. Nagy sokára talált is valamit; mintha egyenesen Jim számára készült volna, csakis neki, és senki másnak. Átkutatta az áruházak egész készletét, de egyikben sem talált hozzá hasonlót. Platina óralánc volt, mintázata nemesen egyszerű, értékét csupán az anyaga hirdette, s nem holmi cikornyás, talmi minta – bár ilyen egyszerű volna minden, ami jó! A lánc valóban méltó volt az Órához. Mihelyt Della meglátta, rögtön tudta, hogy ezt pedig Jim fogja viselni. Olyan ez a lánc, mint a férje. Szerénységgel párosult nemeség, ez az, ami Jimre és a láncra egyaránt jellemző. Huszonegy dollárt kértek érte, s Dellának nyolcvanhét cent maradt a zsebében, mikor hazasietett. Ennek az óraláncnak a birtokában Jim most már bizvást megnevezheti bármely társaságban, mennyi az idő. A pompás órára ugyanis ez ideig olykor csak lopva pillantható, mert lánc helyett csupán egy ócska bőrszíjra volt felerősítve.

Hazatérve Della mámoros öröme némileg fölülkerekedett az óvatos, józan megfontolás. Elővette a sütővasat, meggyújtotta a gázt, s hozzálátott, hogy helyrehozza a nagylelkűséggel párosult szerelem romlását. Márpedig, kedves barátaim, az efféle romlást helyrehozni minden esetben roppantul nehéz feladat, mondhatni óriási feladat. Negyven perc múlva Della fejére apró, tömött fürtöcskék simultak: egészen olyan lett, mint egy huncut iskolás fiú. Della hosszan, gondosan, kritikus szemmel szemlélte tükörképét.

– Ha Jim menten meg nem öl, ahogy meglát – gondolta magában –, akkor biztosan azt mondja majd, hogy olyan vagyok, mint egy Coney Island-i kóristalány. De mihez kezdtem volna egy dollár nyolcvanhét centtel? Hét órára kész volt a kávé, a hirtelen sült borjúszeletekhez pedig a kályha szélén állt a forró serpenyő.

Jim pontosan járt haza. Della a markában szorított óralánccal az asztal sarkán ült, az ajtó mellett, amelyen a férje majd belép. Aztán meghallotta Jim lépteit a lépcsőházban, lent az első emeleten, s erre hirtelen elsápadt. Della gyakran fohászodott magában egészen egyszerű, mindennapi dolgokért, s most azt rebegte: Édes Istenem, add, hogy Jim így is szépnek találjon! Kinyílt az ajtó, Jim belépett, s az ajtót betette maga mögött. Sovány, magas, az arca komoly. Szegény fiú, mindössze huszonkét éves, és már családfenntartó. Új felöltőre lett volna szüksége, és nem volt kesztyűje.

Jim megállt az ajtónál, mozdulatlanul, mint a vizsla, mikor fürjet szimatol. Dellára szegezte tekintetét, de az asszonyka nem tudott kiolvasni a szeméből semmit, és megrettent. Jim pillantásában nem volt sem harag, sem meglepődés, sem rosszallás, sem iszonyat, sem valamilyen más érzés, amelyre Della felkészült. Jim csak bámult rá mereven, furcsa, kifejezéstelen arccal. Della leugrott az asztalról, és elébe állt.

– Jim drágám – kiáltotta –, ne nézz így rám! Levágtam a hajamat, és eladtam. Itt a karácsony, és nem akartam, hogy úgy múljon el, hogy meg ne ajándékozzalak. A hajam majd kinő megint, mondd, ugye, nem haragszol? Muszáj volt megtennem. Az én hajam nagyon gyorsan nő. Szóljálj hát meg, Jim, mondd, hogy: Boldog karácsonyi ünnepeket!, és örüljünk egymásnak. Ha tudnád, milyen szép, milyen gyönyörű ajándékot vettem neked!

– Levágtad a hajad? – kérdezte Jim nehezen forgó nyelvvel, mintha a legkeményebb szellemi megerősítéssel sem bírta volna ezt a nyilván való lényt megérteni.

– Levágtam és eladtam – mondta Della. – Hát így már nem tetszem neked? Pedig az vagyok, aki voltam, a hajam nélkül is, nem igaz?

Jim furcsán körüljáratta tekintetét a szobában.

– Azt mondod, nincs meg a hajad? – szólt szinte bárgyú arccal.

– Hát aztán – válaszolt Della. – Mondom, hogy eladtam. Volt, nincs, vége. Karácsonyeste van, kisfiam. S most légy kedves hozzám, hiszen miattad vágtam le. A hajamat szálanként megszámolhatták – folytatta az asszonyka, hirtelen elkomolyodva, édes-melegen –, de ki méri fel, hogy én téged mennyire szeretlek?!... Süthetem már a húst, Jim?

Jim hamar magához tért különös révületéből. Karjába kapta asszonykáját. S mi most tíz másodpercre fordítsuk el tapintatosan a tekintetünket, vegyük figyelmesen szemügyre valamely jelentéktelen tárgyat a szobában. Heti nyolc dollár vagy évi egymillió – hát nem mindegy? A matematikusok vagy más okos emberek bizonyára helytelenül válaszolnák meg ezt a kérdést. A három napkeleti bölcs értékes ajándékokat hozott, de ilyen kincs nem volt a kincseik között. A továbbiakban majd fény derül e homályos célzásra. Jim kihúzott a zsebéből egy csomagot, s az asztalra dobta.

– Nehogy félreérts, Dell – mondta. – Felőlem levághatod, leborotválhatod vagy megmoshatod a hajad, attól még én éppúgy foglak szeretni. De bontsd csak ki ezt

a csomagot, és tüstént meglátod, miért voltam úgy oda az első pillanatban.

A fúrge fehér ujjak sietve letépték a spárgát meg a papírt. Aztán elragadtatott örömsikoly hangzott fel, majd sajnos nőies hirtelenséggel keserves zokogás és jajveszékelés, úgyhogy a ház urának minden rendelkezésre álló eszközt latba kellett vetnie, hogy megvigasztalja az asszonyát.

A csomag ugyanis a Fésűket tartalmazta, azt a fésűkészletet, amely már régóta Della csodálatának tárgya volt, egy broadwayi üzlet kirakatában. Gyönyörű fésűk voltak, tiszta teknőcből, a szélük ékkővel kirakva, pontosan az az árnyalat, amely az ő hajdani szép hajához illett volna. A fésűk sokba kerültek, Della szíve mégis majd elepedt értük, pedig semmi reménye sem volt rá, hogy ez a készlet valaha is az övé legyen. S íme, most mégis az övé lett, s az áhított ékességnél is gyönyörűbb hajfonat... nincs többé!

Della kebléhez szorította a fésűket, s végre mégis ráemelte tekintetét a férjére. Könnyben úszó szemmel, mosolyogva mondta:

– Az én hajam ám nagyon gyorsan nő!

Aztán mintegy leperzselt szőrű kismacska, hirtelen felszökkent, s felkiáltott:

– Jaj!

Jim még nem látta az ő ajándékát. Della mohó várakozással nyújtotta felé a nyitott tenyerén. A tompa fényű nemesfém szikrázva csillant meg az asszonyka szenvedélyes szerelmének fényében.

– Ugye, csodálatos ez a lánc, Jim? Bejártam érte az egész várost. No, most aztán napjában százszor is megnézheted, mennyi az idő. Add csak ide az órát, hadd lássam, milyen rajta.

De Jim ahelyett, hogy engedelmeskedett volna, ledőlt a díványra, kezét a tarkója alá tette, és csak mosolygott.

– Della – mondta –, rakjuk el a karácsonyi ajándékokat, őrizzük csak egyelőre a szekrényben. Túlágoson szépek, semhogy pillanatnyilag használhassuk őket. Eladtam az órát, abból vettem neked a fésűket. Süsd ki azt a húst, kérlek.

A háromkirályok, akik ajándékokat hoztak a jászolban fekvő kisdednek, mint tudjuk, bölcssek voltak, nagyon bölcssek. Ők találták ki a karácsonyi ajándékozás szép szokását. S minthogy bölcssek voltak, bölcsesség volt bizonyára az ajándékaikban is; nyilván minden ajándékuk különleges ajándék volt, ki lehetett cserélni, ha történetesen más is ugyanazt hozta volna. Én itt bárdolatlan szavakkal egy jelentéktelen történetet mondtam el két

bolondos gyerekről, akik hónaposszobában laktak, s balga módon feláldozták egymásért legdrágább kincsüket. Befejezésül hadd mondjam meg mégis napjaink bölcsseinek, hogy minden ajándékozó közül ők ketten voltak a legbölcsőbbek. Az ilyenek a legbölcsőbbek mindazok közül, akik ajándékokat adnak, és akiket megajándékoznak. Mindenütt ők a legbölcsőbbek. Bizony mondom, ők a napkeleti királyok.

O. Henry

The Gift of the Magi

One dollar and eighty-seven cents. That was all. And sixty cents of it was in pennies. Pennies saved one and two at a time by bulldozing the grocer and the vegetable man and the butcher until one's cheeks burned with the silent imputation of parsimony that such close dealing implied. Three times Della counted it. One dollar and eighty-seven cents. And the next day would be Christmas. There was clearly nothing left to do but flop down on the shabby little couch and howl. So Della did it. Which instigates the moral reflection that life is made up of sobs, sniffles, and smiles, with sniffles predominating.

While the mistress of the home is gradually subsiding from the first stage to the second, take a look at the home. A furnished flat at \$8 per week. It did not exactly beggar description, but it certainly had that word on the look-out for the mendicancy squad.

In the vestibule below was a letter-box into which no letter would go, and an electric button from which no mortal finger could coax a ring. Also appertaining thereunto was a card bearing the name „Mr. James Dillingham Young.”

The „Dillingham” had been flung to the breeze during a former period of prosperity when its possessor was being paid \$30 per week. Now, when the income was shrunk to \$20, the letters of „Dillingham” looked blurred, as though they were thinking seriously of contracting to a modest and unassuming D. But whenever Mr. James Dillingham Young came home and reached his flat above he was called „Jim” and greatly hugged by Mrs. James Dillingham Young, already introduced to you as Della. Which is all very good. Della finished her cry and attended to her cheeks with the powder rag. She stood by the window and looked out dully

at a grey cat walking a grey fence in a grey backyard. To-morrow would be Christmas Day, and she had only \$1.87 with which to buy Jim a present. She had been saving every penny she could for months, with this result. Twenty dollars a week doesn't go far. Expenses had been greater than she had calculated. They always are. Only \$1.87 to buy a present for Jim. Her Jim. Many a happy hour she had spent planning for something nice for him. Something fine and rare and sterling - something just a little bit near to being worthy of the honour of being owned by Jim.

There was a pier-glass between the windows of the room. Perhaps you have seen a pier-glass in an \$8 Bat. A very thin and very agile person may, by observing his reflection in a rapid sequence of longitudinal strips, obtain a fairly accurate conception of his looks. Della, being slender, had mastered the art.

Suddenly she whirled from the window and stood before the glass. Her eyes were shining brilliantly, but her face had lost its colour within twenty seconds. Rapidly she pulled down her hair and let it fall to its full length.

Now, there were two possessions of the James Dillingham Youngs in which they both took a mighty pride. One was Jim's gold watch that had been his father's and his grandfather's. The other was Della's hair. Had the Queen of Sheba lived in the flat across the airshaft, Della would have let her hair hang out of the window some day to dry just to depreciate Her Majesty's jewels and gifts. Had King Solomon been the janitor, with all his treasures piled up in the basement, Jim would have pulled out his watch every time he passed, just to see him pluck at his beard from envy.

So now Della's beautiful hair fell about her, rippling and shining like a cascade of brown waters. It reached below her knee and made itself almost a garment for her. And then she did it up again nervously and quickly. Once she faltered for a minute and stood still while a tear or two splashed on the worn red carpet.

On went her old brown jacket; on went her old brown hat. With a whirl of skirts and with the brilliant sparkle still in her eyes, she cluttered out of the door and down the stairs to the street.

Where she stopped the sign read: 'Mme Sofronie. Hair Goods of All Kinds.' One Eight up Della ran, and collected herself, panting. Madame, large, too white, chilly, hardly looked the, Sofronie.'

„Will you buy my hair?” asked Della.

„I buy hair,” said Madame. „Take yer hat off and let's have a sight at the looks of it.”

Down rippled the brown cascade.

„Twenty dollars,” said Madame, lifting the mass with a practised hand.

„Give it to me quick” said Della.

Oh, and the next two hours tripped by on rosy wings. Forget the hashed metaphor. She was ransacking the stores for Jim's present. She found it at last. It surely had been made for Jim and no one else. There was no other like it in any of the stores, and she had turned all of them inside out. It was a platinum fob chain simple and chaste in design, properly proclaiming its value by substance alone and not by meretricious ornamentation - as all good things should do. It was even worthy of The Watch. As soon as she saw it she knew that it must be Jim's. It was like him. Quietness and value - the description applied to both. Twenty-one dollars they took from her for it, and she hurried home with the 78 cents. With that chain on his watch Jim might be properly anxious about the time in any company. Grand as the watch was, he sometimes looked at it on the sly on account of the old leather strap that he used in place of a chain.

When Della reached home her intoxication gave way a little to prudence and reason. She got out her curling irons and lighted the gas and went to work repairing the ravages made by generosity added to love. Which is always a tremendous task dear friends - a mammoth task. Within forty minutes her head was covered with tiny, close-lying curls that made her look wonderfully like a truant schoolboy. She looked at her reflection in the mirror long, carefully, and critically.

„If Jim doesn't kill me,” she said to herself, „before he takes a second look at me, he'll say I look like a Coney Island chorus girl. But what could I do - oh! what could I do with a dollar and eighty-seven cents?” At 7 o'clock the coffee was made and the frying-pan was on the back of the stove hot and ready to cook the chops.

Jim was never late. Della doubled the fob chain in her hand and sat on the corner of the table near the door that he always entered. Then she heard his step on the stair away down on the first flight, and she turned white for just a moment. She had a habit of saying little silent prayers about the simplest everyday things, and now she whispered: „Please, God, make him think I am still pretty.”

The door opened and Jim stepped in and closed it. He looked thin and very serious. Poor fellow, he was only twenty-two - and to be burdened with a family! He needed a new overcoat and he was without gloves.

Jim stepped inside the door, as immovable as a setter at the scent of quail. His eyes were fixed upon Della, and there was an expression in them that she could not read, and it terrified her. It was not anger, nor surprise, nor disapproval, nor horror, nor any of the sentiments that she had been prepared for. He simply stared at her fixedly with that peculiar expression on his face.

Della wriggled off the table and went for him.

„Jim, darling,” she cried, „don't look at me that way. I had my hair cut off and sold it because I couldn't have lived through Christmas without giving you a present. It'll grow out again - you won't mind, will you? I just had to do it. My hair grows awfully fast. Say, Merry Christmas!” Jim, and let's be happy. You don't know what a nice-what a beautiful, nice gift I've got for you.”

„You've cut off your hair?” asked Jim, laboriously, as if he had not arrived at that patent fact yet, even after the hardest mental labour.

„Cut it off and sold it,” said Della. „Don't you like me just as well, anyhow? I'm me without my hair, ain't I?”

Jim looked about the room curiously.

„You say your hair is gone?” he said, with an air almost of idiocy.

„You needn't look for it,” said Della. „It's sold, I tell you - sold and gone, too. It's Christmas Eve, boy. Be good to me, for it went for you. Maybe the hairs of my head were numbered,” she went on with a sudden serious sweetness, „but nobody could ever count my love for you. Shall I put the chops on, Jim?”

Out of his trance Jim seemed quickly to wake. He enfolded his Della. For ten seconds let us regard with discreet scrutiny some inconsequential object in the other direction. Eight dollars a week or a million a year - what is the difference? A mathematician or a wit would give you the wrong answer. The magi brought valuable gifts, but that was not among them. This dark assertion will be illuminated later on.

Jim drew a package from his overcoat pocket and threw it upon the table.

„Don't make any mistake, Dell,” he said, „about me. I don't think there's anything in the way of a haircut or a shave or a shampoo that could make me like my girl any less. But if you'll unwrap that package you may see why you had me going a while at first.”

White fingers and nimble tore at the string and paper. And then an ecstatic scream of joy; and then, alas! a quick feminine change to hysterical tears and wails, necessitating the immediate employment of all the comforting powers of the lord of the flat.

For there lay The Combs - the set of combs, side and back, that Della had worshipped for long in a Broadway window. Beautiful combs, pure tortoise-shell, with jewelled rims - just the shade to wear in the beautiful vanished hair. They were expensive combs, she knew, and her heart had simply craved and yearned over them without the least hope of possession. And now, they were hers.

But she hugged them to her bosom, and at length she was able to look up with dim eyes and a smile and say: „My hair grows so fast, Jim!”

Jim had not yet seen his beautiful present. She held it out to him eagerly upon her open palm. The dull precious metal seemed to {lash with a reflection of her bright and ardent spirit.

„Isn't it a dandy, Jim? I hunted all over town to find it. You'll have to look at the time a hundred times a day now. Give me your watch. I want to see how it looks on it.”

Instead of obeying, Jim tumbled down on the couch and put his hands under the back of his head and smiled.

„Dell,” said he, „let's put our Christmas presents away and keep 'em a while. They're too nice to use just at present. I sold the watch to get the money to buy your combs. And now suppose you put the chops on.”

The magi, as you know, were wise men - wonderfully wise men - who brought gifts to the Babe in the manger. They invented the art of giving Christmas presents. Being wise, their gifts were no doubt wise ones, possibly bearing the privilege of exchange in case of duplication. And here I have lamely related to you the uneventful chronicle of two foolish children in a flat who most unwisely sacrificed for each other the greatest treasures of their house. But in a last word to the wise of these days let it be said that of all who give gifts these two were the wisest. Of all who give and receive gifts, such as they are wisest. Everywhere they are wisest. They are the magi.

Bodnár Erika

90 éves a Wellandi Magyarok Nagyasszonya Egyházközség

Nagyon fontos eseményre került sor 2018.11.11-én 11:00 órakor a wellandi Magyarok Nagyasszony templomában felszentelésének 90. évfordulóján. Erre a jeles ünnepségre a katolikus hívek hitbuzgón, nagy lelkesedéssel készültek. A 11 órakor kezdődő ünnepélyes szentmisét Bergie Gerard Paul püspök, Miskei László atya, Deák Miklós atya, Bordage Norman atya celebrálták. Szép látvány volt, amikor a Kolumbusz Lovagok díszben kísérték a püspököt és az atyákat, igazán felemelő volt ezt látni. Bevonulási ének a *Zeng a harang hívó szóval e szép ünnep reggelén...* volt.

Louise Dupont olvasta fel az olvasmányt angolul. Szöllősi László olvasta fel magyarul a szentleckét. Miskei László atya az evangéliumot magyarul olvasta. A püspök angolul prédikált, Mária országáról emlékezett meg és a templom 90 éves évfordulójáról. Majd ezt követte Miskei atya magyar nyelvű prédikációja, az egyetemes könyörgések felolvasása. A szentáldozás alatt az *Ave Mariát* énekelte Hamiltonból Linda Guralski. A mise befejeztével elhangzott a Magyar Himnusz és utána a kivonulásra a *Boldog Asszony Anyánk*.

A szentmisét követően ünnepélyes ebéd következett a Wellandi Magyar Házban, ahol több mint 300 vendég ünnepelt együtt. Az ebéd után az ünnepi beszédek kezdődtek. Az első beszédet a püspök mondta, majd az angol politikusok követték. A Torontói Magyar Főkonzulátusról megtisztelt bennünket Palkovist Valér főkonzul, aki gratulált a wellandi magyar hívőknek a templomuk 90. évfordulóján. A wellandi templom mennyezetén látható freskón Szent István felajánlja Szűzanyának az országot. Ezt a főkonzul hangsúlyozottan említette beszédében és arra buzdított, hogy ne adjuk fel magyarságunkat és keresztény gyökereinket.

Visi Magdi néni 53 éve jár ebbe a templomba és 30 éve elnöke az Oltáregyletnek. Történelmi áttekintést adott: 90 év alatt ebben a templomban 15 pap szolgált, egy közülük Prelátus Horváth István, aki 49 évig szolgált az egyházközséget. Miután megépítették a templomot, kezdetben angol papok voltak és akkor még latin nyelven miséztek mindenütt, de amikor magyarok voltak a templomban, akkor magyar volt a szertartás nyelve és ezért a hívők otthon érezték magukat. Isten áldását kérem a templomunkra! Isten áldását a plébánosunkra! Isten áldását a híveinkre! Végezetül köszönjük Istennek a sok-sok áldást, a mi lelki vezetőnk hitét és munkáját.

(fotó: Kralovánszky Balázs)

„Hajómérnök? Hát persze. De itt a diplomám...”

Baka Károly a maga vidám, szinte játékos stílusában indítja el a beszélgetést. Hogy mit jelentett a „hajómérnök”? , kérdi. Természetesen, értetlenül rázom a fejem.

Nos, megmagyarázom. Sokan úgy érkeztek Kanadába, hogy nem volt diplomájuk, de még végzettségük sem, de itt kiadták magukat mérnöknek vagy valami hangzatos foglalkozásúnak. Ha viszont valaki fel tudta mutatni a diplomáját, egyetemi indexét, akkor már tudták, hogy nem hazudik. „Ez nem egy „hajómérnök,” szokták mondani.

Ezután rá is térünk a hosszú életút bemutatására.

Mikor megkezdődött a forradalom, beléptem a népőrségbe. Ott aztán mindenben részt vettem, de ahogy megjötték az oroszok, 1957. február ötödikén eljöttem.

Még készültünk november 4. után is, hogy március 15-én szervezünk valamit a kommunisták ellen, de ők akkor már nyeregben voltak. Tudták azt, hogy mi volt a szerepem a Népőrségben, az ÁVH egy délután keresett is, de akkor nem találtak otthon. Én azonnal, még akkor este szedtem a sátorfámat és elindultam, az embereim segítettek a határig eljutni. A Murán a jégen csúsztunk egyenként keresztül.

Azokban a forradalmi napokban érezte az események történelmi nagyságát?

Nagyon gyorsan zajlottak a dolgok, 2-3 nap alatt már úgy éreztük, hogy felszabadultunk. A műegyetemi hallgatók indították el a forradalmat. De hirtelen, 2 nap alatt már minden megváltozott. A hírek rádión keresztül terjedtek. Több városban, Székesfehérvár mellett, a határ mentén is lőttek, sortüzet adtak le a tömegre. Én a nagykanizsai hadsereg parancsnokával jóban voltam. Amikor a hegyekből kértek tőlem fegyvereket, bementem hozzá, ő adott is egy autóra való puskát. Emiatt vittek volna el engem az ávosok.

Igazi menekülés volt?

Igen, Jugoszlávián keresztül menekültem, mert a nyugati határ már le volt zárva. Murakeresztúron volt a munkahelyem, a Dunántúl egy részét én kezeltem a

vasútvonalat. A jugoszláv közlekedésügyi miniszter tudta, hogy ki vagyok, mert állandóan a határ melletti vonalon jártam, ott jól ismertek. Tudták azt is, hogy nem vagyok párttag. Ott is akartak tartani, hogy menjek a minisztériumba dolgozni. De én inkább elmenekültem. Akit kiszemeltek maguknak, azt elvitték a nyaralóba, Tuheljske Toplicába. Oda februárban érkeztem, de júniusban ott is hagytam az egészséget. Onnan le kellett menni Gerovoba, ahol voltak a külképviseletek. Először az Egyesült Államokba akartam menni, de oda sokáig kellett volna várnom. Ajánlották Kanadát, mondták, hogy onnan bármikor átmehetek az USA-ba, ha akarok. Így jöttem Kanadába.

A diploma volt az első, amit becsomagoltam, arra kellett vigyázni! Utána meg az index, hogy bizonyíthassam, milyen tantárgyakat tanultam. Egyetemista koromban komolyan készültem a szakmára. Mindenről megvolt otthonról a diplomám. Abszolutórium után még dolgoztam egy erős félét a diplomatervem. Az Alpokból kaptam egy alsópontot, egy középpontot és egy felső pontot. Meg kellett állapítanom, mennyi víz van mindegyik helyen. Látteleket készítettem, hogy merre kell vezetni a vasútvonalat. Szerpentines megoldással dolgoztam. Erdélyben is tapasztalhatja az ember ezt a szerpentint. Tehát utat és vasutat kellett terveznem: egy kis városkát, a közepére egy megállóval. A pontokat az Alpokból adták nekem. Minden számításom ott van a papíron. Több mint fél évig dolgoztam rajta. Akkor mentem a diploma megvédésére egy bizottság elé. Még ma is emlékszem: jelen volt a dékán, a szaktanár és a rektor.

Egyből Montréalba érkezett?

Beszéltem a franciát - az angolt akkor kezdtem tanulni. A nyelvtudásom miatt egyenesen Montréalba küldtek. Kanadába hajóval jöttünk. Tehát Jugoszláviából először lementünk hajóval Olaszországba, Róma alá, onnan jöttünk fel Nápolyt érintve - ott volt a gyűjtőtábor. Ott egy vonatnyi menekültet indítottak útnak. Tehát Olaszország keleti részén mentem le, a nyugatin jöttem fel, majd Svájcban, Franciaországon keresztül Le Havreba, ahonnan hajón Quebecbe érkeztem. 1957. június 29-én megérkeztem, július 22-én már munkába álltam.

Egyedül jött vagy volt már családja?

A feleségemmel és 3 kisgyerekekkel jöttünk, a legkisebb 8 hónapos volt, a legnagyobb 3 éves. Nem hoztunk sok csomagot magunkkal, elég volt a három gyermek...

Munkát a Seven Islandtól körülbelül 60 km-re kaptam, nekem a kikötőt kellett feltérképeznem. Port Cartiernek a városát terveztem meg. Felmértem a terepet, aztán megrajzoltam a várost, bekapcsoltam az országutat, mindent, ami ezzel járt. A terv megépítése után egy másik mérnöki társaság érdeklődött a munkám iránt, és felvett a Cartier-Cote-Piette. Ott terveztem a vasútvonalat Port Cartiertől Gagnonville-ig, egészen föl Északra a bányáig, ami amerikai érdekeltség volt. Odáig vezettem le a vonalat, 4 kis alagúttal, 192 kilométeres szakaszon. Az én feladatom volt végigvezetni a munkálatokat. Miután ezt megépítettem, azt mondtam, hogy elég volt..., és lejöttem Montréalba.

Ezután átmentem az építészetbe. Itt sok munka volt! Hol hidakat, hol magasépítészetet - ezt is, azt is - ellenőriztem, hogy rendben legyen minden. Az új quebec-i hídnak a lekötéseit a sziklába is én végeztem. Be kellett mérni, hogy hol mekkora erő van, és annak megfelelően határozni meg a lekötés helyét. Egészen 2012-ig, a nyugdíjazásomig statikával foglalkoztam, akkor átadtam a tervezési módszeremet 2 egyetemistának, akiket felvettek a helyemben, de mindig odaírták, hogy az én módszerem szerint dolgoznak. Amikor mentek az emberek az engedélyért a polgármesteri hivatalba, és látták a papíron a nevemet, azonnal elfogadták, nem is nézték meg, mert soha nem volt semmilyen probléma a számításaimmal.

Mennyi idő múlva látogatott először haza?

Elég hosszú idő telt el. A forradalom után, hogy kikerültem ide, édesanyám súlyosan megbetegedett. Voltam 1968-ban odahaza, aztán már csak a temetésére mentem 1970-ben. Óvatos voltam, ritkán látogattam haza. Azelőtt utoljára 1943 karácsonyán voltam szülőfalumban, ahol születtem. Azután az édesapám halálos ágyához kellett mennem 1979-ben. Utazásaim előtt mindig értesítettem a magyar követséget, Magyarországon a kanadai követséget, Erdélyben pedig a bukarestit, hogy kanadai vagyok, biztonság kedvéért tudják, hogy hol járok.

Egy köteg titkos rendőrségi papírom van. Tudom, otthoni tartózkodásom idején követtek mindenfelé. A román sziguranca is figyelt rám, a nyomomban volt. Annyira, hogy az ojtózi szorosba vezető úton laktunk, s az utca másik oldaláról minden lépésemet figyelték. A volt iskolai osztálytársaimat mind behívták. Ők megbeszélték egymás között, hogy ugyanazokat a dolgokat mondják, iskolai történeteket, semmi politikait. Tudta a sziguranca azt, hogy itt a magyar vezetőségben benne vagyok, és azt is, hogy nagyon oláh ellenesen érzek. Figyelmeztették a rendőröket is, hogy figyeljenek rám. Kolozsváron, amikor a szállodába bementem, azonnal le kellett jelentkeznem. Értek románul, értettem, amit beszéltek. Kellett hogy jelentse a kapus, hogy hova ment az idegen állampolgár, milyen irányba, kivel találkozott. De engem ugyan követhettek, mert elől bementem a templomba, a hátsó kapun pedig kisurrantam.

Kanadában ettől a csapdától megszabadult, itt nem kellett félnie a titkos rendőrségtől. Mi több, nagyon sikeres szakmai pályája volt, szaktudását elismerés és tisztelet övezte.

Mint említettem, június 29-én érkeztem ide, Montréalba, szeptember 22-én már kint voltam a Szent Lőrinc-öbölnél. Tehát Seven Island-tól jöttünk vissza körülbelül 60 km-t, ahol a terepet mértem fel, letérképeztem, és megállapítottam, hogy mit tervezhetünk. Rám bízták az amerikai érdekeltségű vasúti vonalnál a munka levezetését. Szükségük volt arra, hogy onnan a bányából le tudjanak mindent szállítani, ha háború lesz az oroszokkal. Alapítottak egy várost fenn, egy kikötőt lent. Egyszer szinte baleset történt. Jelezniük kellett volna az alagút bejáratánál, hogy robbantanak. Ettől nem

messze voltam és majdnem maga alá temetett a robbanás. Ha közelebb vagyok, nagy bajba kerülök. Volt egy igazi ronda baleset is. A munkások éjjel-nappal dolgoztak. Az éjjeliek voltak lent, de ezt nem jelezték a nappalisoknak, akik belefúrtak a talajba és a robbanóanyag, amit az éjszakások betöltöttek, felrobbant. Egy személy megsebesült, azonnal helikopterrel vittek el szegényt. A quebec-i hídnál is volt egy baleset, az oszlopnál. A lift felmondta a szolgálatot, lesiklott és lezuhant. Hála Istennek, nem történt más incidens, amire emlékeznék.

Milyen volt Montréalban a magyarság, amikor megérkezett?

Érdekes volt a magyar közösség összetétele. Ahogy megérkeztünk ide, a Saint Catherine-on adtak nekünk szállást. Én a gyermekeket ki akartam vinni az udvarra. Az egyházi apácáknak volt egy épületük, azt adták az újonnan érkezetteknek.

Nagyon szemetes volt minden, én nem akartam a gyerekekkel kimenni a piszokba..., nekiálltam, kerestem seprűt és nekifogtam kicsit takarítani. Ott szolgált egy fiatal magyar pap is. Egyszer hallom a hátam mögött, hogy „*Úgy látszik, ez is hajómérmőket végzett, mert itt nekiállt takarítani.*” „*Hajómérmők? Hát persze. De itt a diplomám,*” állt meg a seprű a kezemben.

Na, akkor meglepődtek. Maga a pap is. Elterjedt a híre, hogy én ott takarítok... Mondtam, ha ti nem takarítotok, én a gyerekeimet a porba nem viszem. Már ott igazoltam, ki vagyok, mi vagyok, és akkor már másképpen beszéltek velem. Na, akkor meglepődtek. Maga a pap is. Elterjedt a híre, hogy én ott takarítok...

És a gyerekek? Megtanultak magyarul?

Igen, magyarul beszéltünk mindig a családban, az iskolában ők franciául társalogtak. Én pedig még mindig segíték mind a református, mind a katolikus templomban.

Baka Károly Montréalban él, a székelyföldi Eszternéken született, ahonnan Kézdivásárhelyre költözött a család. Károly itt végezte középiskolai tanulmányait, majd Budapesten 1952-ben megszerzte egyetemi diplomáját. 2002-ben arany diplomát, 2012-ben gyémánt diplomát, 2017-ben pedig vas diplomát vehetett át a Budapesti Műszaki Egyetemen.

(Megjelent: Dancs Rózsa: Add tovább a lángot - A kanadai emigrációba kényeszerűltek élettörténetei. Antológia Kiadó, Lakitelek, 2017.)

Nemes Csilla

Az Új Bojtorján együttes karácsonyi koncertje Montrealban

Karácsonyi hangulat töltötte meg a montreali Magyar Otthon (Foyer Hungrois) éttermét 2018. november 25-én: ünnepi koncertet adott a magyarországi Új Bojtorján együttes.

A legendás Bojtorján 1976-ban alakult meg a zenekar gitárosa, éneke, dalszerzője, Pomázi Zoltán vezetésével. A megszámlálhatatlan koncert és a megannyi határon innen és túl eladott lemez fémjelzi az egy egész korszakot meghatározó, több évtizedes múltra visszatekintő együttes hírnevét, mely 1999-ben Új Bojtorján néven alakult újjá. Ebben az új felállásban látogatott el az együttes a kanadai diaszpórába: Gál István (dobok), Kutasi Zsolt (pedal steel gitár), Pomázi Zoltán (ének, akusztikus gitár), Szula Miklós (basszusgitár). A montreali koncert házigazdája Nagy Enikő, a Csillagösvény Egyesület elnöke volt.

Gazdag, több évtizedet felölelő repertoárt hozott az együttes: a jól ismert, klasszikus karácsonyi énekektől (Kiskarácsony, nagykarácsony, Csengőszó, Suttog a fenyves, Száncsengő, Karácsony este jöjj el már, Ember, ember december, Kirje, kirje kisdedske) a táncdalfesztiválok kedvelt slágerein át a népszerűvé vált saját szerzeményekig (Ha egy napon hazamegyek, Egy hétig tartó szerelem, Úgy szeretném, Összetartozunk, Vigyázz magadra, fiam) terjedt a skála, kisgyerekektől a nagyszülőkhöz minden generációt megszólítottak.

A zenészek könnyen kapcsolatot teremtettek a közönséggel, hiszen a dalok mindenki lelkében visszhangra találtak, mindenki tudott valamilyen emléket fűzni a jól ismert dallamokhoz. Nem csak karácsonyi hangulatot, de gyermekkori emlékeket is előidézt, hiszen – a szerző elmondása szerint – több dal születése is gyermekkori emlékképekhez kötődik. Az együttlét igazi ünnepi alkalmommá vált, és finom vacsorával, jókedvű beszélgetések, nosztalgiazások közepette zárult.

Advent táján jó volt figyelmünket a karácsony közeledtére, a Megváltó születésére irányítani, lelkünket az ünnepre hangolni. Ebben volt segítségünkre az Új Bojtorján. Köszönjük!

Csibi Balázs

Magyar képzőművészek kiállítása nyílt a torontói Főkonzulátuson

A közel 20 éve működő HuVAC (Hungarian Visual Artists of Canada) művészeti csoport már évek óta szervez kiállítást Magyarország torontói főkonzulátusának épületében. Az október 18-án tartott megnyitón nemcsak a műalkotások voltak a fókuszban, a szervezők megemlékeztek az 1956-os forradalomról.

Művészek és műkedvelők töltötték meg a főkonzulátus épületét Torontóban. A kanadai-magyar művészek kiállításai mindig jó hangulatban telnek, itt ugyanis lehetőség van a közönségnek találkozni az alkotókkal és beszélgetni velük művészetről, inspirációkról. Az sem meglepő fordulat, hogy egy-egy kép lekerül a falról, hiszen a műtárgyvásárlás is szerves részét képezi ezen találkozónak. A tárlat különlegessége továbbá, hogy az alkotások egy éven át díszítik a konzulátus falait. A megnyitón Schultz Gábor, a HuVAC elnöke elmondta: régóta együttműködnek már a konzulátussal, így próbálják színesebbé varázsolni az irodát. „Most októberben őszi témákat jelöltünk ki a kiállításon, de találunk alkotásokat az '56-os megemlékezéshez kapcsolódóan is” - emelte ki az elnök.

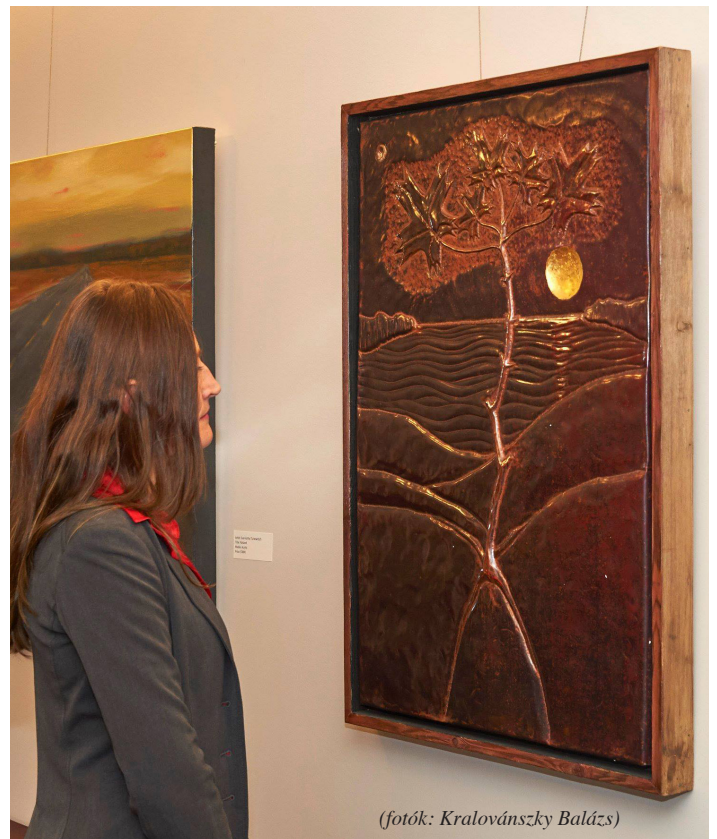
A konzulátus nevében Palkovits Valér főkonzul üdvözölte a látogatókat és kiemelte, hogy a HuVAC csoportot a közös örökség, a kreativitás és a művészet szeretete köti össze, hidat képezve emberek, generációk és nemzetiségek között.

Palkovits Valér főkonzul Schultz Gáborral

Az eseményen 13 HuVAC művész alkotását lehet megcsodálni. Nemcsak a festészet szerelmesei, a fotográfia és kerámia kedvelői is találhattak szívükhöz közel álló munkákat. Horthy Nándor, az egyesület egyik alapítója így összegezte a kiállítást: „Felemelő érzés az a tény, hogy a konzulátuson állíthatunk ki. Két csendéletet hoztam, ez a műfaj, ezek a tradicionálisan realista stílusban készült képek a kedvenceim.” Zádori Istvánt a kanadai ősz ihlette meg, 150 darab juharlevél formájú kerámiából készített installációt, utalva ezzel Kanada fennállásának 150. évfordulójára. A művész beavatott minket az alkotás rejtelseibe is: a levelek ugyan két nap alatt formailag elkészülnek, de utána még szárítani, égetni és mázolni is szükséges. Az installáció létrejötte tehát hosszú folyamat. A Torontóban járó művészetkedvelőknek nem lesz nehéz magyar alkotók munkáira találni a következő hónapokban: a város művésznegyedében, az Art Square Galleryben lesznek láthatóak a kanadai magyar művészek munkái.

A kiállítók névsora: Baranyai Anika, Bell Éva, Cserháti Péter, Horthy Nándor, Keszei Attila, Kralovanszky Balázs, Kushner Leon, Lowy Kati, Sarkany H. Maria, Schultz Gábor, Siklos Kati, Horthy Turkewitsch Éva, Zádori István.

(fotók: Kralovanszky Balázs)

Miklós Melánia

Jubileumot ünnepeltek a clevelandi regösök

Fennállásuk 45. jubileumát nagyszabású gálaműsorral ünnepelték a Clevelandi Cserkész Regös Csoport jelenlegi és volt tagjai november 10-én, a Lakewood-i középiskola dísztermében. A bölcsőtől a sírig c. előadásukban bemutatták azokat a néptáncokat és hagyományokat, amelyeket a legnagyobb magyar diaszpóráközösség évtizedek óta ápol. A 120 résztvevővel megvalósult műsor most is nagy sikert aratott.

Az Egyesült Államokban Clevelandben alapították meg elsőként a cserkészmozgalmat 1951-ben, s azóta több mint ezer helyi magyar fiatal tette le a fogadalmat. Ma is négy csapat működik a városban: a fiúké és a lányoké mellett két felnőtt csapat is heti rendszerességgel tart összejöveteleket. 1973-ban a serdülők kezdeményezésére alakult meg a Cserkész Regös Csoport a Kárpát-medence magyar népi hagyományainak elsajátítása és megőrzése céljából. Tagjai az aktív cserkészek köréből kerülnek ki, akik kutatják a népművészet kincseit, s a néptánc, a népzene, a népviseletek, valamint a népszokások területén végeznek értékteremtő tevékenységet. Ötévente tartanak gálaműsort, amikor számot adnak fejlődésükről.

Az idei, 45. jubileumi gálán filmbejátszásokon is láthattuk, milyen sok fiatal vesz részt a hagyományápolásban. Betlehemeznek, kántálnak, locsolkodnak, májusfát állítanak, tojást festenek, de ők készítik a népviseleteik nagy részét is. A Tábor Mátyás és Nádas Andrea regösvezetők által összeállított műsorban különböző tájegységek táncait mutatták be, nagy utat járva be Kazártól Kalocsán át egészen Kalotaszegig. A talpalávalót az ifj. Magyar Kálmán vezette torontói Gyanta zenekar és a helyi Harmonia együttes tagjaiból verbuvált formáció húzta.

A bölcsőtől a sírig című kétrészes előadásban egy lány életét követhettük végig a születéstől a halálig, amelyben a főszereplő által viselt piros cipő magát a hagyományt jelképezte. Az élet állandó körforgását, ahogyan a tudás átöröklődik a következő nemzedéknek. Az árván maradt piros cipő felvétele volt az est számomra legemlékezetesebb pillanata.

A legszebb dal pedig a kezdő altató, a legkülönlegesebb tánc a gyimesi csángók jártatója, a leghatásosabb jelenet a lányok magyarbódi karikázója, a legszebb ruha a mérai kalotaszegi, amelyet a legnagyobb mulatásra, a fináléban öltöttek magukra a táncosok. A clevelandi regös gála szereplőinek szinte mindegyike már Amerikában született másod- vagy harmadgenerációs magyar.

Az est díszvendége Szabó János néptáncpedagógus volt, a Nógrád Táncegyüttes alapítója, aki Salgótarjából érkezett Clevelandbe, hogy szakmai tanácsaival segítse a felkészülést. Kapcsolatuk 1996-ban kezdődött, amikor a palóc tradíciókat őrző észak-magyarországi Kazáron gyűjtöttek anyagot a regösök egy tanulmányútjuk során. A mester azóta több koreográfiát tanított be nekik, és számos amerikai magyar fesztiválon is közreműködött, mindenhol megerősítve tanítványait a néptánc és a népzene szeretetében. Hiszen, mint azt a Bocskai Rádiónak nyilatkozta: „Egyedül még sírni sem jó, örülni pedig csak közösségben lehet.”

A regös gála ezért is az egyik legnagyobb ünnep, amellyel a clevelandi magyarok a megmaradásukat ünneplik. Idén a közreműködőkkel és a nézőkkel együtt 750-en voltak jelen a helyszínen, a Bocskai Rádió élő közvetítésének köszönhetően pedig több ezren lehettek részesei az eseménynek a világhálón keresztül. Most is hosszan tartó tapssal, illetve dicsérő üzenetekkel jutalmazták a fiatalokat, akik aztán hajnalig ropták a táncot a cserkészházban, az utóbulin. Életerős és megújuló közösség viszi tovább Clevelandben őseink örökségét.

(fotó: Miklós Melánia)

Radnai István

Örökös izzásban

várákozunk
 a pokol tornáca füstös huzatos
 mit az orvos szobája előtt
 várákozunk
 várunk az eljövételre
 a küldetésünk a küldöttet várni
 egyetlen próféta sem úszta
 meg élve
 a szőlőmunkások
 vágynak az örökségre
 a mediterrán bor magában
 túl édes vizet hozzáadni
 de ki gondolta
 hogy vért is sok vért

Steve István Savanya

Csillagképek

Térdre hulló fény ölében
 Életjelek zsonganak
 Holdsziromnak zsenge éjben
 Csillagmesét mondanak
 Dallamékkal míves pajzson
 Hordozzák az éjszakát
 Esthajnalt kerülve Marson,
 Hordócsendű úron át
 Tábortűznek lelke lángján
 Földszív dobban égi jelt
 Pásztorbotból lobbant máglyán
 Napköszöntőt énekelt
 Szentükörben gyúló szentély
 Emberöltök vánkosa
 Pirkadatfakasztó szent éj
 Új keletnek táltosa

Radnai István

Jogok és kötelességek Chartája

A lakásomba - bár nem védi kerítés - bejutott egy kiséger. Egy darabig csendben meghúzódott, majd segélyért jelentkezett. A mai munkaerő-hiányos és a népességsökkenéstől sújtott világunkban, kitűnt a szorgalmával. Igazán kiváló munkaerő, tökéletesen érti a szakmáját. Nem úgy, mint a mai szakemberek, akik, ha valamit felszerelnek, annak a helyére, ami harminc éven át működött, rögvest egy másik mestert kell hívni, hogy még jobban elrontsa. Megállapodásunkat nagyjából betartotta, amíg kitartottak a morzsák, de szorgalma már-már veszélyes szintet kezdett elérni, sőt azt meghaladni. Már robotikára és duracellózisos automatára kell gondolnom, mivel fáradhatatlanul rág. Lassan azt kezdem vizionálni, hogy több kárt okoz, mint amennyi hasznot hoz, ezért a morzsaellátmányt felfüggesztem és a jövőben tányér fölött fogok étkezni. A széket a lehető legjobban magam és az asztal alá húzom.

A zenei érzéke meglehetősen fejlett, csak a prek lasszikosokat kedveli. Rajong Palestrináért. Bár énekhangja a koloratúr vagy kontratenor fekvésben teljesedik ki, többnyire a basszus szólam irányába orientálódik, ami csak a zongorista gondját növeli. Szimbioziszunk tökéletes, ő szégyenlős bár nem meztelen, állandóan bundában van, le nem vetné! A távfűtés valóban nem mindig elégséges. magam is fázós vagyok.

Nap, mint nap családgyesítésért folyamodik és esedezik, fiatal feleségét szeretné maga után hozni. Kérését rendszeresen és folyamatosan elutasítom. Hiába erősködik, hogy csak egy felesége van. ez az állapot azonban percek alatt megváltozhat, megállapítottam, hogy rendkívül korán nősült. Miután a szakirodalom rögzíti, hogy utódainak száma, exponenciális. még akkor is, ha monogám, nem tehettem mást.

A megszavazott költségvetés, amelynek éves keretét a nyugdíjintézet, illetve a kincstár évente állapítja meg, nem léphető túl. Én csak egyetlen egér befogadását vállaltam. Tudom, hogy egéréknél az állampolgárság területi alapú és nem mindegy, hogy egy példány védett státuszát állapítom-e meg vagy ezer állampolgárról kell-e gondoskodnom. Évente!

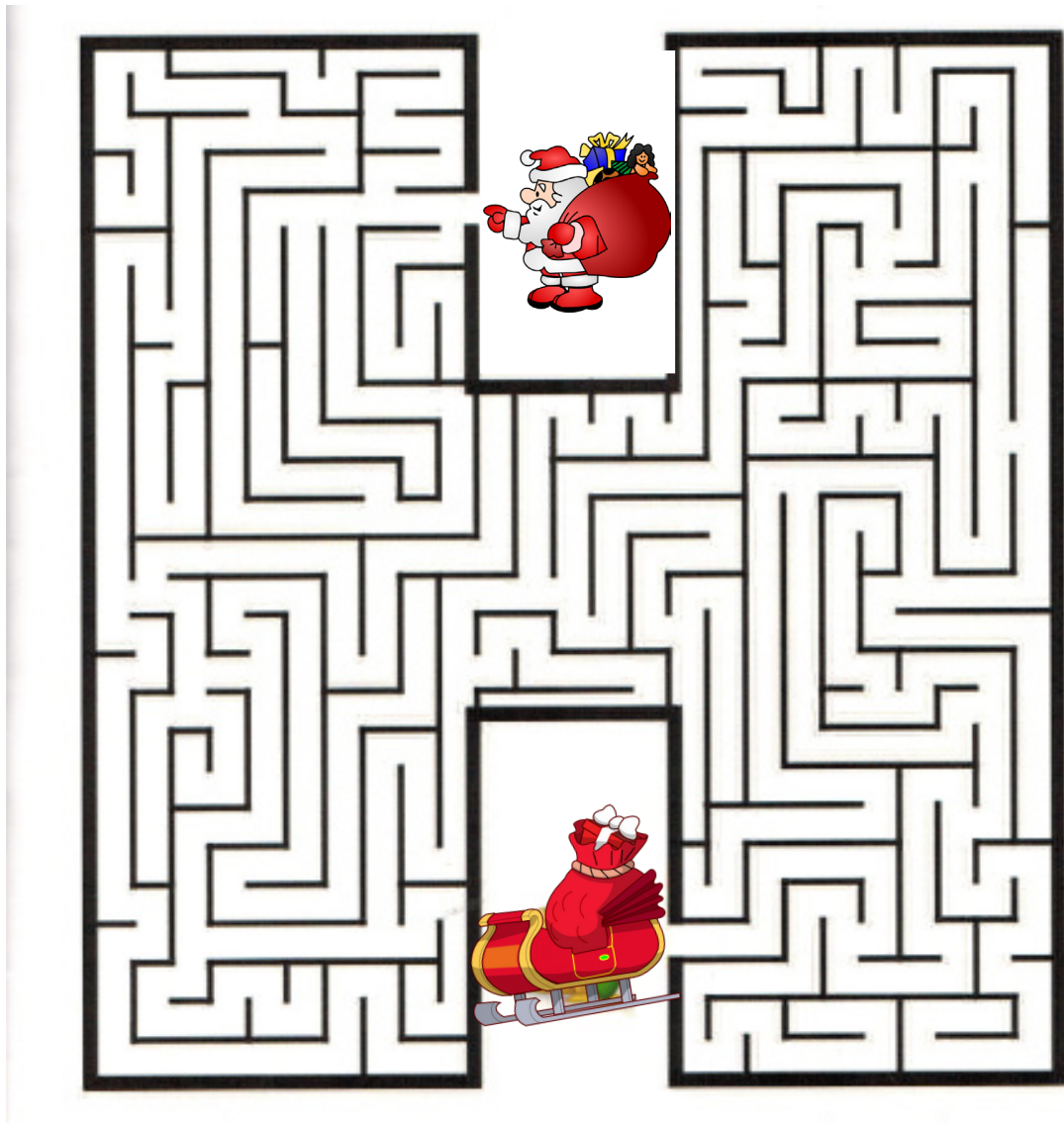

Bobó Bóbitája

melléklet

Segíts a Mikulásnak megkeresni az ajándékokkal teli piros szánt!

Kis, karácsonyi ének

Tegnap harangoztak,
Holnap harangoznak,
Holnapután az angyalok
Gyémánt havat hoznak.

Isten dicséretre
Mégiscsak kiállok,
De boldogok a pásztorok
S a három királyok.

Szeretném az Istent
Nagyosan dicsérni,
De én még kisfiú vagyok
Csak most kezdek élni.

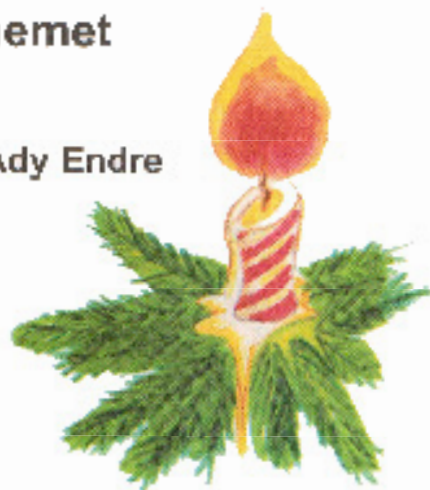
Én is mennék, mennék
Énekelni mennék
Nagyok között kis Jézusért
Minden szépet tennék.

Új csizmám a sárban
Százszor bepiszkolnám,
Csak az Úrnak szerelmemet
Szépen igazolnám.

Ady Endre

Tanuljunk
magyarul!

SZÍNEK - COLOURS

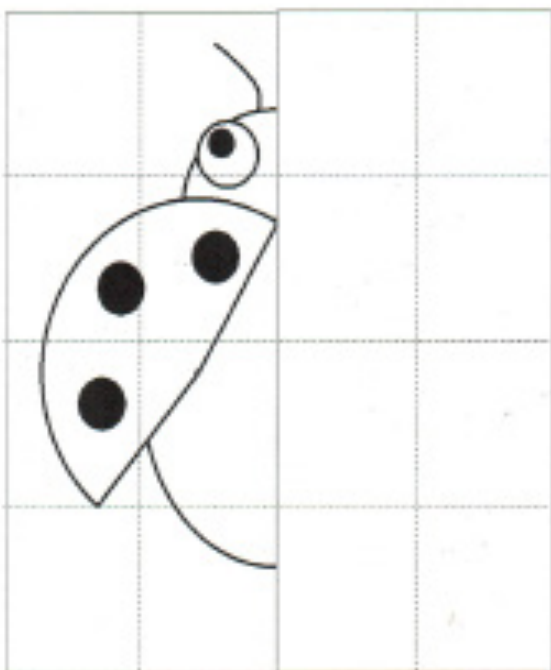
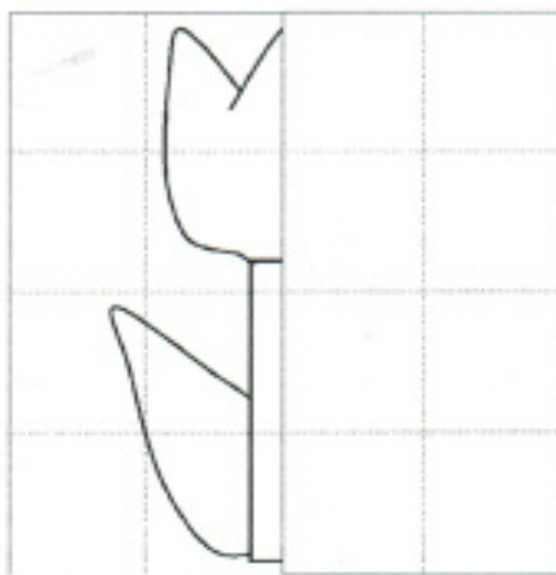
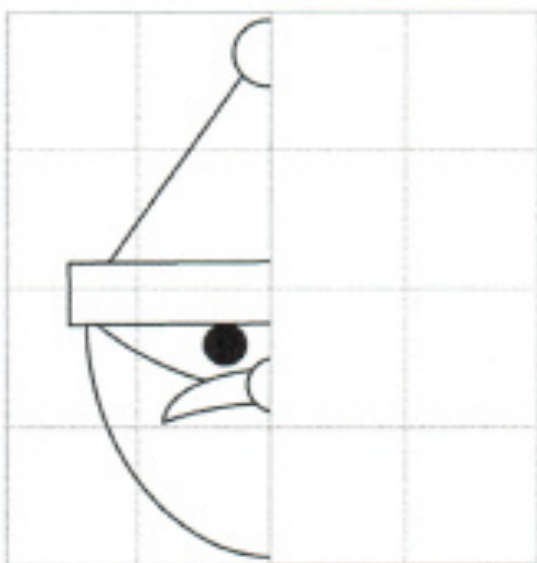
Find the Hungarian equivalent of the following colours!
Connect each word with the correct colour!

Párosítsd össze az alábbi színek neveit angol megfelelőikkel!
Kösd össze a szavakat a színekkel!

LILA		WHITE
PIROS		ORANGE
KÉK		BROWN
ZÖLD		PINK
SÁRGA		PURPLE
NARANCSSÁRGA		GREEN
RÓZSASZÍN		YELLOW
BARNA		BLACK
FEKETE		BLUE
FEHÉR		RED

Egészítsétek ki a rajzokat!

Weöres Sándor

Suttog a fenyves

Suttog a fenyves, zöld erdő,
Télapó is már eljő.

Végire jár az esztendő,
cseng a fűrge száncsengő.

Tél szele hóval, faggyal jó,
elkel most a nagykendő.

Libben a tarka nagykendő,
húzza – rázza hūs szellő.

Suttog a fenyves zöld erdő,
rászítál a hófelhő.

Csendül a fűrge száncsengő
véget ért az esztendő.

BLUE DANUBE SAUSAGE HOUSE

Established 1994

Finest Quality European Sausages

Factory and Outlet
Sunday-Monday
Closed

Tuesday-Friday
8 AM to 6 PM
Saturday
8 AM to 3 PM

Mississauga, ON
L4X 2G1
(905) 624-9311
(905) 624-9910

GÁBOR LÁSZLÓ VASKI CIWM, CFP, BMUS

Senior Financial Consultant
INVESTORS GROUP FINANCIAL SERVICES INC.

Since 1991, Gábor with his team at Investors Group, has been assisting clients in achieving their financial goals.

He has combined his personal *knowledge* and *experience* with the *research* of *Investors Group professionals* for the sole objective of *providing clients* the *clarity* and *confidence* to *achieve* their *financial goals*.

With his *team*, he helps *clients* *save tax*, *build* and *preserve wealth* for *themselves* and *future generations*.

TEAM VASKI
Guiding Your Financial Future

"A Magyar Közösség Lelkes Támogatói"

600-390 Brant Street • Burlington, ON, L7R 4J4
1-888-467-8844, ext. 271 • gabor.vaski@investorsgroup.com

Balogh József: Szenteste
Lassú harangszó mozdul,
távoli égig kondul,
jászol óvja Urát.
Nem sír, csöndes a Gyermekek,
József, Mária, gyertek,
zengjünk halleluját!

Megvalósult
a Magyar Kormány
támogatásával

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

BETHLEN GÁBOR
Alap

MAGYARORSÁG HÁZA